

*Eirik Håland Linstad, Arild Thomassen,
Inge Aukrust og Nils Petter Skirstad*

**Bygg, anlegg og eiendomsdrift -
tall og metode**

Notater

Innhold

Innledning	3
1.1. Sammendrag	4
1.2. Næringer tilknyttet bygg, anlegg og eiendomsdrift (BAE)	5
1.3. Statistikkmulighetene for BAE-næringene	6
2. Hovedtall for BAE-næringene	8
2.1. Sysselsetting	8
2.2. Omsetning	8
3. Utviklingen i bygge- og anleggsnæringen i nasjonalregnskapet og registerbasert sysselsettingsstatistikk	9
3.1. Kilder for beregning av bygge- og anleggsvirksomhet i nasjonalregnskapet	9
3.2. Produksjon og bruttoprodukt	10
3.3. Prisendring	12
3.4. Sysselsetting	12
3.5. Sysselsettingsutvikling i bygge- og anleggsvirksomhet i nasjonalregnskapet	14
3.6. Registerbasert sysselsettingsstatistikk	15
3.6.1. Sammenlignbarhet over tid og sted	15
3.6.2. Sammenheng med annen statistikk	15
3.6.3. Sysselsetting i bygg, anlegg og eiendomsdrift	16
3.6.4. Yrke	16
3.6.5. Offentlig forvaltning	19
3.6.6. Kjønnfordeling	19
3.7. Investeringer	20
3.8. Produktivitet	21
4. Bygge- og anleggsvirksomheten	24
4.1.1. Omfang	24
4.1.2. Brudd i statistikken	24
4.1.3. Statistikkenheter: foretak og bedrift	24
4.2. Produksjonsindeksen for bygg og anlegg 2000 - 2005	25
4.3. Regional fordeling av bygge- og anleggsvirksomheten	26
4.3.1. Nybygg fra byggearealstatistikken	26
4.3.2. Anlegg fra ordrestatistikken	27
5. Strukturstatistikken for bygg og anlegg	28
5.1.1. Bedriftsstrukturen i bygg og anlegg	28
5.1.2. Sysselsetting og omsetning	29
5.1.3. Innleid arbeidskraft i BA-næringen	30
5.1.4. Næringsgruppering etter bygge- og anleggsnæringer	31
5.1.5. Omsetning fordelt på bygge- og anleggsvirksomhet	32
5.1.6. Rehabiliteringsvirksomhet	33
5.1.7. Yrkesfordelingen i bygg og anlegg	34
6. Byggevareindustri	35
6.1.1. Utvalg	35
6.1.2. Kontroll og revisjon	35
6.1.3. Sammenlignbarhet over tid og sted	35
6.1.4. Omfang	36
6.2. Hovedtall for byggevareindustrien	36
6.3. Regional fordeling av byggevareindustrien	39
6.4. Bedriftsstrukturen i byggevareindustrien	40
6.5. Utvikling i byggevareindustrien fra 2000 til 2004	41

7. Tjenesteytende næringer	43
7.1. Omsetning og drift av fast eiendom	43
7.2. Utleie av bygge- og anleggsmaskiner	45
7.3. Arkitektvirksomhet og byggt teknisk konsulentvirksomhet.....	45
7.4. Formidling og utleie av arbeidskraft	46
De sist utgitte publikasjonene i serien Notater

Innledning

Prosjektet om bygg, anlegg og eiendomsdrift ble satt i gang etter forespørsel fra Fellesforbundet. Det er de seneste årene observert økende aktivitet innen bygge- og anleggsvirksomheten i Norge uten at sysselsettingen i næringen ser ut til å vokse i samme grad. I denne forbindelse har mye av oppmerksomheten blitt rettet mot bruken av utenlandsk arbeidskraft i Norge. Et gjennomgående tema i diskusjonen har vært arbeidssituasjonen til den innleide arbeidskraften, der det også har blitt hevdet at det er tendenser til sosial dumping på norske byggeplasser. Et av formålene med prosjektet er å få fram hva som er tilgjengelig i dagens statistikk og på hvilken måte systemet virker, blant annet ved å klarlegge hvordan og i hvilken grad utlendinger fanges opp av de ulike statistikkene. Videre kan arbeidere i typiske bygge- og anleggsyrker være sysselsatte i andre næringer. Av den grunn inkluderer prosjektet næringer innen byggevareindustri og bygge- og anleggsrettet bergverksdrift, og tjenesteytende næringer som eiendomsdrift og formidling og utleie av arbeidskraft.

Et annet ønske har vært å få belyst utviklingen i bedriftsstrukturen i de ulike næringene som er definert i prosjektet. Særlig to perspektiver er aktuelle i denne forbindelse. Det ene er utviklingen i tradisjonelle småbedrifter med stor grad av spesialisering i forhold til større bedrifter som dekker flere fagfelt. Det andre hovedperspektivet er å gi opplysninger om hvordan regionale forhold påvirkes av store utbyggingsprosjekter.

Prosjektgruppen har bestått av Arild Thomassen (Seksjon for bygg- og tjenestestatistikk), Nils Petter Skirstad (Seksjon for energi- og industristatistikk), Inge Aukrust (Seksjon for arbeidsmarkedsstatistikk), Knut Sørensen og Eirik Håland Linstad (Seksjon for nasjonalregnskap). Arild Thomassen har skrevet kapittel 4, 5 og 7. Inge Aukrust har levert tall fra den registerbaserte sysselsettingsstatistikken og skrevet om yrkesfordelingen i kapittel 3.6.4. Nils Petter Skirstad har levert tall for byggevareindustri og bygge- og anleggsrettet bergverksdrift samt bidratt med kommentarer. Eirik Håland Linstad har stått for det skriftlige arbeidet i kapittel 1, 2, 3 og 6 ved siden av å sette sammen rapporten. Knut Sørensen har hatt en veiledende rolle i arbeidet med prosjektet.

Prosjektet er finansiert av Fellesforbundet.

1.1. Sammendrag

Mange organisasjoner har de senere årene i stadig økende grad betraktet bygge- og anleggsvirksomhet som del av en større verdikjede. I denne sammenheng opereres det med et bygg-, anlegg- og eiendomsaggregat (BAE) bestående av næringer man mener inngår i verdikjeden. Den internasjonale standarden for næringsklassifisering gir imidlertid ingen entydig avgrensning av hvilke næringer som bør inngå i et bygg-, anlegg- og eiendomsbegrep. For å kunne foreta denne analysen av bygg, anlegg og eiendomsdrift, har det derfor vært nødvendig å definere hvilke næringer som skal inngå i det utvidede BAE-begrepet.

Tall fra Statistisk sentralbyrå viser at det de siste årene har vært vekst i omsetning, sysselsetting og produksjon i de utvalgte næringene. Sysselsettingen i den utførende bygge- og anleggsvirksomheten har imidlertid økt prosentvis mindre enn både produksjon og omsetning. Det er flere mulige årsaker til dette, men økt bruk av innleid arbeidskraft er trolig en sentral forklaringsfaktor. Dette støttes av økt sysselsetting innen næringshovedgruppen 'formidling og utleie av arbeidskraft'. Også i de andre tjenestenæringene tilknyttet bygge- og anleggsvirksomhet øker både sysselsetting og omsetning. Sysselsettingen i byggevareindustrien reduseres fra 2000 til 2004, mens nivået innen bygge- og anleggsrettet bergverksdrift holdes forholdsvis stabilt. Omsetningen har derimot økt i samme periode. Det har imidlertid ikke vært prioritert å dekomponere denne verdiveksten i pris- og volumutvikling i forbindelse med prosjektet, slik at det er usikkert hvor mye av omsetningsveksten som skyldes økte produktpriser.

Den utførende bygge- og anleggsvirksomheten er den desidert største av de utvalgte næringene, både i omsetning og sysselsetting. Næringen sysselsetter nær fire ganger flere arbeidstakere enn 'eiendomsforvaltning og tjenester rettet mot bygg og anlegg', som er nest størst. Dette preger naturlig nok yrkesfordelingen. 'Tømrere og snekkere' utgjør sammen den største yrkesgruppen i de utvalgte næringene, fulgt av 'kontormedarbeidere og lignende', 'elektrikere, elektronikere og lignende', 'anleggsmaskinførere' og 'rørleggere og VVS-montører'.

1.2. Næringer tilknyttet bygg, anlegg og eiendomsdrift (BAE)

Omfanget av statistikkene som lages i Statistisk sentralbyrå gjør det mulig å beskrive bygge- og anleggsvirksomhet fra forskjellige perspektiver. Strukturstatistikken kan gi detaljerte opplysninger om foretaksstrukturen i næringen, sysselsettingsstatistikken gir et bilde av yrkesfordeling, sysselsetting og arbeidstid, mens nasjonalregnskapet ser næringen som en del av den totale økonomien. Statistikkproduksjonen foregår etter et sett kriterier og standarder. Mange av disse er internasjonalt bestemte for blant annet å muliggjøre sammenligninger mellom land. Både metoder og klassifiseringer vil være berørt av dette. I strukturstatistikken grupperes næringene etter en standard for næringsgruppering, SN2002, også kalt NACE.¹ Næringsgrupperingen er delt inn i forskjellige nivåer, der inndeling på fem siffer er fineste inndeling. På inndeling inntil fire siffer er inndelingen lik for alle land som følger NACE-grupperingen, mens det femte sifferet kan tilpasses nasjonalt. På mest aggregerte nivå opererer standarden med 18 næringshovedområder, mens disse er brutt ned til 699 næringsundergrupper i den fineste inndelingen. Nasjonalregnskapet bygger hovedsakelig på inndeling i NACE på tre-siffer. Bygge- og anleggsvirksomhet er definert likt i NACE og nasjonalregnskapet på aggregert nivå, mens inndelingen på finere nivå ikke er helt lik.

I løpet av de siste årene er det blitt stadig vanligere å se bygge- og anleggsvirksomheten som del av en større verdikjede, bygg, anlegg og eiendomsdrift (BAE), i mange næringsanalyser. For eksempel har Byggenæringens Landsforening (BNL) operert med et slik begrep, der de blant annet har inkludert byggevareindustri, handel med byggevarer, og utvalgte tjenestenæringer som arkitektvirksomhet, teknisk rådgivning og forvaltning, drift, vedlikehold og utvikling av eiendom i tillegg til bygge- og anleggsvirksomhet. Verken NACE eller nasjonalregnskapet gir noen entydig definisjon av hva som skal inngå i byggevareindustrien, bygge- og anleggsrettet bergverksdrift eller tjenesteytende næringer rettet mot bygge- og anleggsvirksomhet. Det har også vist seg at ulike organisasjoner og forskningsinstitusjoner ikke har operert med lik inndeling. På grunn av nasjonalregnskapets tilpasning til tre-siffer NACE-nivå og ønsket om å "skreddersy" næringene mot bygge- og anleggsrelatert produksjon, har det derfor også i forbindelse med dette prosjektet vært nødvendig å foreta en avgrensning av hvilke næringer som skal være med, i enkelte tilfeller helt ned på fineste nivå i NACE (fem-siffer). I samråd med Fellesforbundet, er følgende avgrensning valgt:

¹ <http://www3.ssb.no/stabas/ItemsFrames.asp?ID=3152101&Language=nb&VersionLevel=ClassVersion>

Tabell 1. Næringer som omfattes av beskrivelsen av BAE-næringer

NACE	Næringstekst	NACE	Næringstekst
Bygge- og anleggsrettet bergverksdrift		26.650	Fibersementproduksjon
14.110	Bryting av bygningsstein mv.	26.660	Annen betong-, sement- og gipsprod.
14.130	Bryting av skifer	26.700	Steinbearbeiding
14.210	Utvinning fra grus- og sandtak	26.810	Slipestoffproduksjon
Byggevareindustri		26.820	Prod. av ikke-met. mineralprod. el.
20.101	Saging og høvling av tre	28.110	Prod. av metallkonstruksjoner
20.102	Treimpregnering	28.120	Bygningsartikkelprod. av metall
20.200	Bygnings- og møbelplateprod.	28.210	Prod. av metallbeholdere
20.301	Ferdighusproduksjon	28.220	Sentralv.kjeler- og radiatorprod.
20.302	Bygningsartikkelproduksjon	Bygg og anlegg; kjernevirksomheten	
21.240	Tapetproduksjon	45	Bygge- og anleggsvirksomhet
24.301	Maling- og lakkproduksjon	Eiendomsforvaltning og tjenester rettet mot bygg og anlegg	
25.230	Byggevareprod. av plast	70.111	Boligbyggelag
26.110	Planglassproduksjon	70.112	Utvikling og salg av egen fast eiendom ellers
26.120	Planglassbearbeiding	70.120	Kjøp og salg av egen fast eiendom
26.140	Glassfiberproduksjon	70.202	Utleie av egen fast eiendom ellers
26.220	Keramisk sanitærutstyr	70.310	Eiendomsmekling
26.300	Keramisk byggematerialproduksjon	70.321	Eiendomsforvaltning
26.400	Mur-og teglsteinproduksjon mv.	70.322	Vaktmestertjenester
26.510	Sementproduksjon	71.320	Utleie av bygge- og anleggsmaskiner
26.530	Gipsproduksjon	74.201	Arkitektvirksomhet
26.610	Betongvarer for bygg og anlegg	74.202	Byggeteknisk konsulentvirksomhet
26.620	Gipsvarer for bygg og anlegg	Andre næringer	
26.630	Ferdigblandet betong	74.5	Formidling og utleie av arbeidskraft
26.640	Mørtelproduksjon		

1.3. Statistikkmulighetene for BAE-næringene

Strukturstatistikkene og korttidsstatistikkene (for eksempel produksjonsindeksene) opererer med ulike aggregeringsnivå av næringene. Den registerbaserte sysselsettingsstatistikken kan i likhet med strukturstatistikken gi detaljert informasjon, ofte på fineste nivå for næringer (fem-siffer i NACE). I korttidsstatistikken vil derimot næringene være grovere inndelt. Dette har sammenheng med hvor mye informasjon som er tilgjengelig under statistikkproduksjonen. Korttidsstatistikken gir de mest aktuelle tallene og bygger i utstrakt grad på indikatorer. Viktige kilder i strukturstatistikken inkluderer næringsoppgaven med tilleggsskjema, årsregnskapsdata samt registerdata. Disse foreligger først på et senere tidspunkt, og er altså ikke tilgjengelige tidnok til å kunne benyttes i korttidsstatistikken. Det samme finner man igjen i nasjonalregnskapet. Det kvartalsvise nasjonalregnskapet bygger i stor grad på korttidsstatistikken, og vil derfor ikke gi like detaljerte opplysninger som det endelige årlige nasjonalregnskapet som henter mye informasjon fra strukturstatistikken.

Siden nasjonalregnskapet hovedsakelig har tilpasset seg NACE på tre-siffer, vil nasjonalregnskapet ikke kunne gi lavere inndeling av næringsstrukturen. For å få statistikk for lavere nivå, må man benytte strukturstatistikkene. Nasjonalregnskapet er fullt ut tilpasset disse, men transformerer strukturstatistikkene slik at de skal være tilpasset nasjonalregnskapets definisjoner. For eksempel har nasjonalregnskapet en egen definisjon av hva som skal regnes som investering. Det betyr at noe av det som strukturstatistikkene fører som løpende kostnader, vil omklassifiseres til investering i nasjonalregnskapet. Det kan derfor være litt problematisk å aggregere strukturstatistikkenes detaljerte tall og sammenligne nasjonalregnskapets. Samme tall vil ikke nødvendigvis framkomme, men forskjellene vil være relativt små og vil ikke påvirke analysen.

For prosjektet innebærer dette at de ulike næringsundergruppene kan beskrives gjennom strukturstatistikken, mens produksjonsindeksene og nasjonalregnskapstallene benyttes til å beskrive hele næringer. I praksis betyr dette at de relevante undernæringene innen industri og tjenesteyting beskrives gjennom strukturstatistikk, mens bygge- og anleggsvirksomhet i tillegg vil beskrives med tall fra produksjonsindeksen og nasjonalregnskapet. Det er ikke mulig å skille ut byggevareindustri i produksjonsindeksen for industri og bergverksdrift, olje- og gassutvinning og kraftforsyning fordi denne er på et for aggregert nivå. Det kan altså ikke presenteres tall for bygge- og anleggsrettet bergverksdrift eller byggevareindustri fra produksjonsindeksen.

Det vil dessuten være tilfeller der bedrifter i de definerte BAE-næringene i tillegg opererer innen andre næringer. For eksempel vil bedrifter innen formidling av arbeidskraft sysselsette personer som ikke er ansatte i bygge- og anleggsyrker. Dette vil bidra til å overvurdere sysselsettingen og produksjonen i BAE-næringene. På den andre siden vil det være bedrifter der deler av virksomheten er rettet mot bygg- og anlegg som ikke kommer med på grunn av den valgte avgrensingen. Dette vil på sin side bidra til å undervurdere aktiviteten i BAE-næringene. Totaleffekten av dette er imidlertid uklar, men det er altså viktig å være oppmerksom på at den valgte næringsavgrensingen er avgjørende for nivået på de økonomiske størrelsene.

2. Hovedtall for BAE-næringene

Sysselsettingstallene i tabell 2 er hentet fra den registerbaserte sysselstatistikken, mens omsetningstallene i tabell 3 er hentet fra strukturstatistikkene. For beskrivelse av næringsstatistikkene vises det til senere kapitler.

2.1. Sysselsetting

Tabell 2. Sysselsatte 16-74 år i utvalgte næringer. 2000-2005. Hele landet.

Næring	2000 4.kv.	2001 4.kv.	2002 4.kv.	2003 4.kv.	2004 4.kv.	2005 4.kv.	Endring siste år
Alle næringer	2 262 000	2 275 000	2 267 000	2 260 000	2 274 000	2 298 000	24 000
herav							
BAE i alt	243 001	248 852	252 240	246 214	252 829	263 948	11 119
Bygge- og anleggsrettet bergverksdrift	2 664	2 611	2 513	2 531	2 684	2 684	-
Byggevareindustri	34 745	34 148	33 134	32 602	32 609	33 521	912
Bygge- og anleggsvirksomhet	148 561	151 990	152 803	148 866	151 588	157 334	5 746
Eiendomsforv., tjenester mm.*	30 777	32 929	37 978	38 576	39 364	41 205	1 841
Formidling og utleie av arbeidskraft	26 254	27 174	25 812	23 639	26 584	29 204	2 620

* 'Eiendomsforv., tjenester' inkluderer i tabell 2 dessuten næringsundergruppene 71.320 'Utleie av bygge- og anleggsmaskiner', 74.201 'Arkitektvirksomhet' og 74.202 'Byggeteknisk konsulentvirksomhet'.

Tabell 2 viser sysselsettingsutviklingen i de utvalgte BAE-næringene fra 2000 til 2005. I 4. kvartal 2005 sysselsatte disse næringene 263 948 personer, om lag 11,5 prosent av den totale sysselsettingen i Norge. Fra samme periode året før har sysselsettingen i disse næringene økt med 11 119 personer, og står dermed for nær halvparten av den totale sysselsettingsveksten.

2.2. Omsetning

Tabell 3. Omsetning i utvalgte BAE-næringer. 2000-2004. Millioner kroner.

Omsetning. Mill. kroner.	2000	2001	2002	2003	2004
Totalt	256 913	282 422	299 890	317 015	357 532
herav:					
Bygge- og anleggsrettet bergverksdrift	3 876	4 253	4 149	4 120	4 554
Byggevareindustri	44 166	46 472	46 462	45 427	51 543
Bygge- og anleggsvirksomhet	131 728	143 156	151 137	161 572	178 457
Eiendomsforv., tjenester	58 987	67 693	75 796	83 445	98 559
Utleie av bygge- og anleggsmaskiner	1 513	1 597	2 065	2 245	2 683
Arkitektvirksomhet	2 922	3 291	3 431	3 219	3 399
Byggeteknisk konsulentvirksomhet	8 062	8 701	9 335	9 591	10 389
Formidling og utleie av arbeidskraft	5 659	7 259	7 515	7 396	7 948

Bedriftene i de utvalgte BAE-næringene omsatte for totalt 357,5 milliarder kroner i 2004. Bygge- og anleggsvirksomhet stod alene for halvparten av dette. De tjenesteytende næringer bidro til sammen med 123 milliarder kroner (34 prosent), mens bygge- og anleggsrettet bergverksdrift og byggevareindustrien sammen hadde en andel på 16 prosent (56 milliarder kroner).

3. Utviklingen i bygge- og anleggsnæringen i nasjonalregnskapet og registerbasert sysselsettingsstatistikk

Et av formålene med nasjonalregnskapets statistikk er å lage tidsserier til bruk i analyser av utviklingen i den norske økonomien, både i sin helhet og de ulike delene individuelt. Dette forutsetter imidlertid at tallene er sammenlignbare fra år til år. Nasjonalregnskapstallene gjennomgår jevnlig revisjoner på grunn av innføring av nytt kildemateriale, nye beregningsopplegg og nye definisjoner. Mange av disse revisjonene fører til brudd i tidsseriene. For å beholde konsistente tidsserier bakover i tid, er det derfor nødvendig med tilbakeregninger i forbindelse med de fleste større revisjoner. Tilbakeregninger inngår som en vesentlig del av revisjonsarbeidet. Dette innebærer at det vil kunne forekomme endringer i tidligere publiserte tall, for eksempel i form av en nivåheving. For årlige nasjonalregnskap finnes det nå konsistente tidsserier tilbake til 1970. Tidsseriene er tilgjengelige i Statistikkbanken.² Dette tidsintervallet vil ligge til grunn for analysen av bygge- og anleggsnæringen. Videre vil analysen begrenses til kun å omfatte næringen slik den er definert i nasjonalregnskapet, det vil si virksomhet som faller inn under NACE 45. Det må presiseres at tallene for 2004 og 2005 er foreløpige. I henhold til nåværende publiseringsplan kommer de endelige årlige nasjonalregnskapstallene først ut i desember to år etter årets utløp. Det innebærer at endelige nasjonalregnskapstall for 2004 publiseres i desember 2006, mens de endelige tallene for 2005 foreligger i desember 2007. Dette har igjen sammenheng med når kildematerialet som inngår i nasjonalregnskapet er tilgjengelig.

Husholdningenes egne investeringsarbeider i boliger og fritidshus inngår i tallmaterialet for bygge- og anleggsnæringen i nasjonalregnskapet. Dette inngår ikke i sysselsettingstallene, men bidrar med noen milliarder kroner i året til den samlede produksjonsverdien.

I nasjonalregnskapet publiseres tall for verdi, samt verdi brutt ned i de to faktorene volum og pris. Med andre ord dekomponeres verdiutviklingen i henholdsvis volum- og prisutvikling.

Alle volumendringstall og prisendringstall i nasjonalregnskapet beregnes som prosentvis endring fra året før, eventuelt samme kvartal året før. Utgangspunktet for fastprisberegningene er et integrert produktkryssløp i løpende priser. Tall i faste priser beregnes ved deflatering (verditall i løpende priser divideres med prisindekser) på et detaljert produktnivå. Med volumendring menes endringen av fastpristallet fra ett år til et annet. Bruttoprodukt i faste priser framkommer ved såkalt dobbeltdeflatering, det vil si at produksjon og produktinnsats deflateres separat.

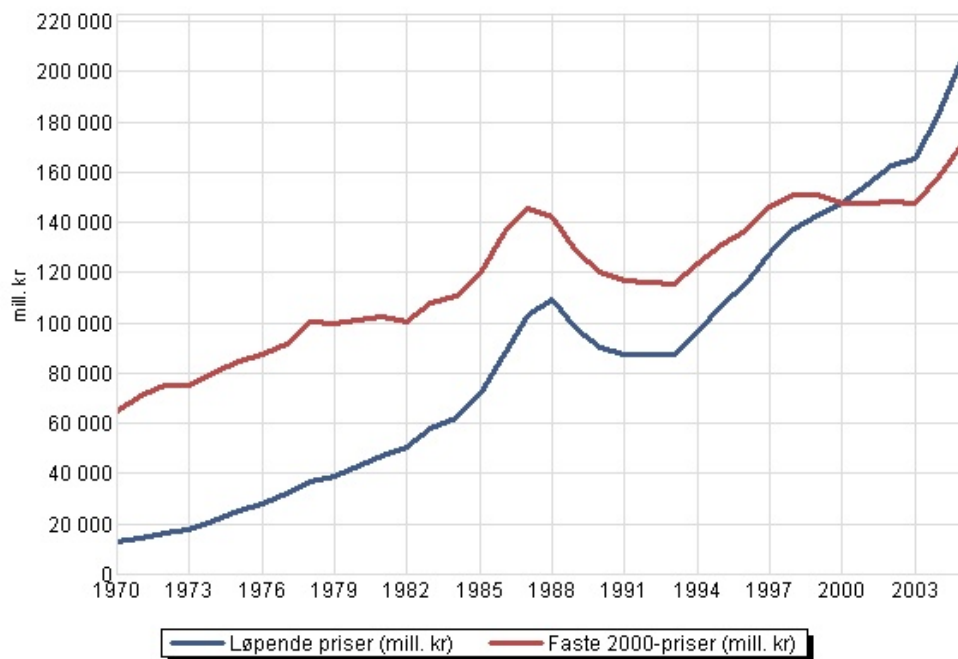
3.1. Kilder for beregning av bygge- og anleggsvirksomhet i nasjonalregnskapet

Beregningene i det årlige nasjonalregnskapet (med unntak av sysselsettingen) baseres på informasjon i strukturstatistikken. I hovedsak er dette informasjon fra næringsoppgaver samt tilleggsskjema. Det kvartalsvise nasjonalregnskapet bygger på sin side hovedsakelig på informasjon fra produksjonsindeksen for bygg og anlegg. For omtale av sysselsettingsberegningene i nasjonalregnskapet vises det til kapittel 3.4.

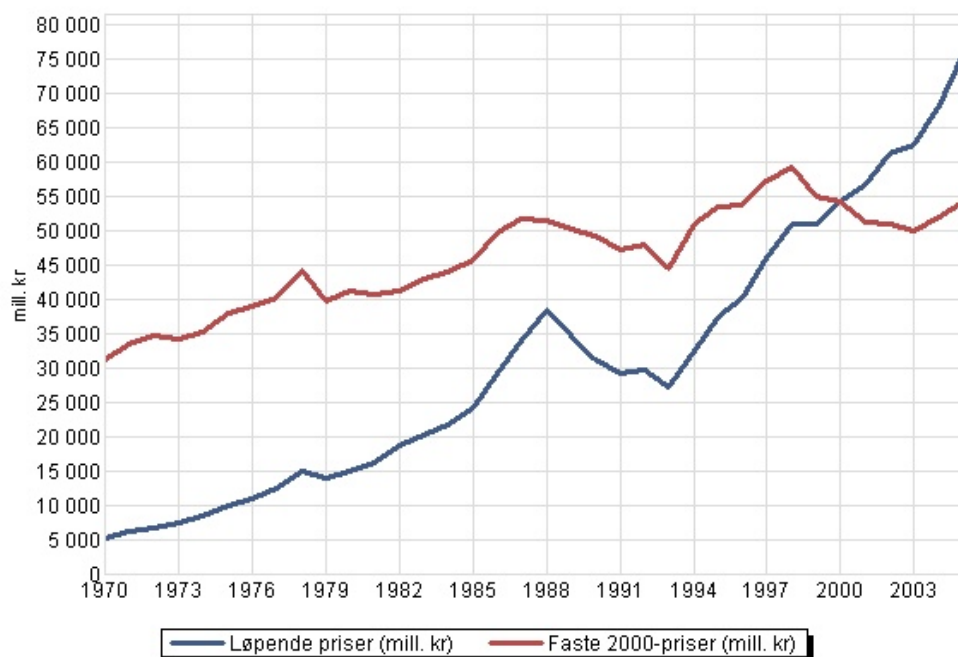
² Tall og figurer for nasjonalregnskapet i notatet er hentet fra Statistikkbanken: <http://statbank.ssb.no/statistikkbanken/>

3.2. Produksjon og bruttoprodukt

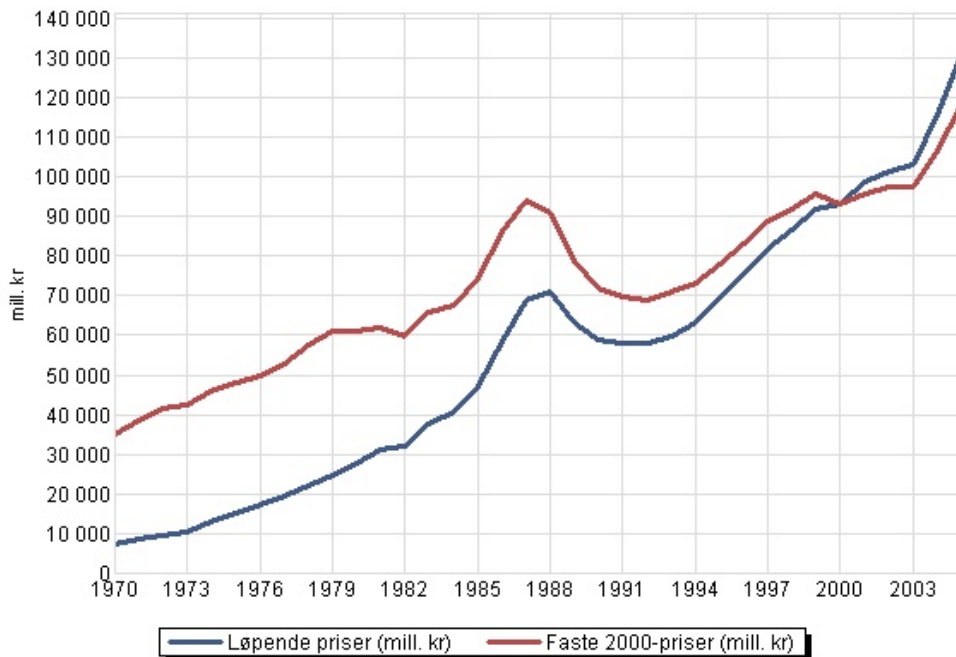
Figur 1. Produksjon i basisverdi. Bygge- og anleggsvirksomhet. Løpende og faste 2000-priser. 1970-2005

Figur 2. Bruttoprodukt i basisverdi. Bygge- og anleggsvirksomhet. Løpende og faste 2000-priser. 1970-2005

Figur 3. Produktinnsats. Bygge- og anleggsvirksomhet. Løpende og faste 2000-priser. 1970-2005

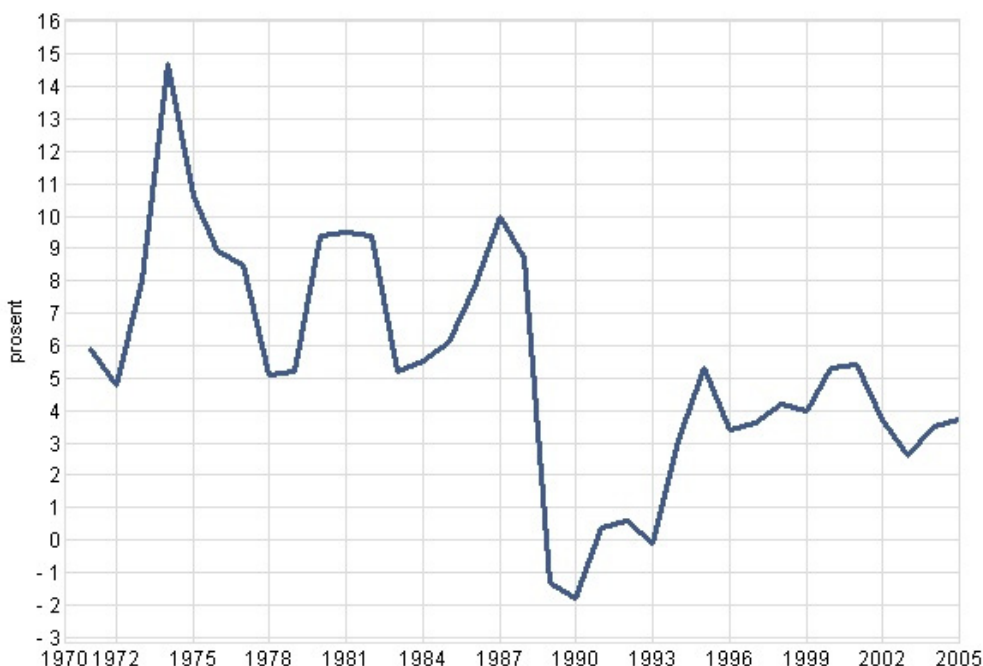
Figur 1 og 2 viser den målte utviklingen i produksjon og bruttoprodukt i basisverdi. Figur 3 viser utviklingen i produktinnsats i kjøperverdi.

Tilgang av produkter verdsettes i basisverdi, anvendelse av produkter verdsettes i kjøperverdi. Basisverdi er den verdien som produsenten sitter igjen med for et produkt, etter at han har betalt merverdiavgift og andre produktskatter, og mottatt eventuelle produktsubsidier fra det offentlige. Produksjonen i næringene publiseres i basisverdi i tråd med anbefalingene i SNA 1993 og ENS 1995. Produktinnsatsen måles i kjøperverdi. Kjøperverdien er den verdien som kjøperen faktisk betaler for produktene, inklusive eventuelle produktskatter minus produktsubsidier, og inklusive eventuelle transportkostnader. Refunderbar inngående merverdiavgift er ikke inkludert i kjøperverdien. Bruttoproduktet i næringene målt i basisverdi er definert som differansen mellom produksjon målt i basisverdi og produktinnsatsen målt i kjøperverdi.

Når tidsseriene for produksjon og bruttoprodukt i bygg- og anleggsvirksomheten i løpende og faste priser sammenlignes, får en frem et interessant bilde. Først og fremst er den overordnede trenden at næringen har vært i vekst fra 1970 frem til i dag i verdi så vel som i volum. I den grafiske fremstillingen i figur 1 krysser kurvene hverandre i år 2000. Dette skyldes at volumtallene er beregnet på bakgrunn av 2000-priser, slik at de løpende prisene per definisjon er like de faste dette året. Bruttoproduktet sier hvor stor verdiøkningen til produktet er som resultat av produksjonen (på engelsk: "value added"). I praksis betyr det verdien som står igjen når produktinnsatsen er trukket fra produksjonen. Som vi ser fra den grafiske fremstillingen er utviklingstrekkene i de tre figurene svært like. Den største forskjellen synes å være at bruttoproduktet målt i faste priser, det vil si volumutviklingen, faller noe mer enn produksjonen fra slutten av 90-tallet og de første årene etter tusenårsskiftet. Økt produktinnsatsandel og økte produktinnsatspriser relativt til bygge- og anleggspriser, er mulige forklaringer på dette. Prisstigningen kan være drevet av så vel innenlandske som utenlandske forhold. Dels vil kostnadsforholdene i næringen påvirke prisene. Økte råvarepriser, for eksempel drevet av økt etterspørsel etter stål i Kina, vil slå ut i økte materialkostnader, som i tillegg til effekten av økte lønninger innenlands kan presse kostnadene oppover. Avhengig av konkurransesituasjonen i de enkelte næringene, kan dette igjen veltes over i økte produktpriser. På den andre siden kan sterk innenlandsk etterspørsel presse prisene opp når arbeidsmarkedet er stramt og det er vanskelig å finne kvalifisert arbeidskraft. Det ligger utenfor dette prosjektets rammer å undersøke dette nærmere, men det er altså viktig å være oppmerksom på at det kan være mange faktorer som påvirker de observerte endringene. Fra 2003 til 2005 har veksten i bygge- og anleggsbransjen tiltatt.

3.3. Prisendring

Figur 4. Prosentvis prisendring i produksjon. Bygge- og anleggsvirksomhet. 1970-2005

Den målte utviklingen i prisene på bygg- og anlegg viser at det har forholdsvis store endringer fra år til år. Fremstillingen preges imidlertid av et skille i perioden rundt 1990. Perioden fram til 1988 var preget av sterk prisvekst, nær åtte prosent i gjennomsnitt. Deretter følger to år med negativ prisutvikling, før prisene igjen begynner å stige. Den negative prisutviklingen kommer samtidig med produksjonsreduksjonen i figur 1; i perioden med fallende produksjon rundt 1990, er også prisveksten svak eller fallende. Etter dette har prisveksten igjen vært positiv, men veksten har gjennomgående vært lavere enn i perioden fram til 1988.

3.4. Sysselsetting

Sysselsettingen i nasjonalregnskapet beregnes i det såkalte arbeidskraftregnskapet som utgjør en integrert del av realregnskapet.

Sysselsettingen i nasjonalregnskapet vil normalt avvike noe fra sysselsettingstallene i arbeidskraftundersøkelsen (AKU) og den registerbaserte sysselsettingsstatistikken. Det er flere årsaker til dette. For det første er det enkelte forskjeller i definisjonene av hvem som skal regnes som sysselsatt. Riktignok inneholder alle statistikkene både lønnstakere og selvstendige som har utført arbeid av minst én times varighet på referansetidspunktet, men det er et skille vedrørende kravene for å inngå i sysselsettingsbegrepet. Både AKU og den registerbaserte sysselsettingsstatistikken måler sysselsettingen blant de som er registrert som bosatte i Norge. Hovedregelen i Folkeregisteret er at man skal forvente å oppholde seg i minst seks måneder for å klassifiseres som bosatt i Norge. I tråd med anbefalinger fra den internasjonale arbeidsorganisasjonen (ILO), er det denne definisjonen som ligger til grunn for AKU og den registerbaserte sysselsettingsstatistikken. AKU er en utvalgsundersøkelse, mens den registerbaserte sysselsettingsstatistikken baserer seg på arbeidsgiver-/arbeidstakerregisteret (A/A-registeret) supplert med informasjon fra Lønns- og trekkoppgaverregisteret (LTO), Selvangivelsesregisteret, Registeret over sivilarbeidere og vernepliktige og Enhetsregisteret/Bedrifts- og foretaksregisteret (BoF).

Sysselsettingsbegrepet i nasjonalregnskapet er på sin side forankret i internasjonale anbefalinger fra FN gjennom Systems of National Accounts (SNA93) og det europeiske nasjonalregnskapssystemet ENS95 (ESA95). Prinsippet her er at alle sysselsatte i hjemmehørende produksjonsenheter/bedrifter inngår i

sysselsettingen. Dette inkluderer også sysselsetting blant personer som ikke er registrert bosatt, men som jobber for bedrifter som er hjemmehørende i Norge. Utlendinger som er ansatt i utenlandske produksjonsenheter på korttidsoppdrag i Norge skal ikke inkluderes i sysselsettingen. Produksjonen i disse virksomhetene inngår som import i nasjonalregnskapet. Kravet som må oppfylles for at en utenlandsk produksjonsenhet/bedrift skal inkluderes i norsk produksjon, er at den må ha (eventuelt forventes å ha) økonomiske interesser på norsk territorium i en lengre periode. Grensen er per konvensjon satt til ett år i nasjonalregnskapet. Utenlandske arbeidstakere går altså inn som en del av den "norske" sysselsettingen i nasjonalregnskapet dersom produksjonsenheten de er ansatt i regnes som hjemmehørende i Norge. Siden AKU altså følger Folkeregisterets definisjon av bosatte, vil det kunne oppstå situasjoner der personer som defineres som sysselsatte i nasjonalregnskapet ikke vil være det i AKU, og vice versa.

De siste årene har bruken av utenlandsk arbeidskraft på korttidsopphold i Norge økt, blant annet i bygg- og anleggsvirksomheten (se for eksempel Berge et al (2006)).³ Tall for ikke-registerte lønntakere på korttidsopphold i Norge fra den registerbaserte sysselsettingsstatistikken viser en økning fra 5 961 sysselsatte i bygge- og anleggsvirksomhet i 2003, til 6 967 i 2004 og 9 190 i 2005. En del av arbeidstakerne vil komme via vikarbyrå og bedrifter som driver utleie av arbeidskraft. Innleid arbeidskraft anses å være ansatt i bedriften den leies ut fra, ikke bedriften den er leid ut til. Disse arbeidstakerne vil derfor ikke inngå som sysselsatte i bygge- og anleggsvirksomhet (det vil si NACE 45), men snarere regnes med i sysselsettingen innen forretningsmessig tjenesteyting (nærmere bestemt i NACE 74.5; 'Formidling og utleie av arbeidskraft'). Regelen for hva som skal klassifiseres som innenlandsk gjelder også for arbeidskraft som er leid inn gjennom utenlandsk arbeidsformidling. Disse inngår ikke i sysselsettingsbegrepet i nasjonalregnskapet, og tjenestene som de norske bedriftene betaler for betraktes som tjenesteimport og ikke som en lønnskostnad. Arbeidskraft som er leid inn fra andre bygge- og anleggsbedrifter regnes også som ansatt i den bedriften den leies ut fra.

Sysselsettingstallene i nasjonalregnskapet skal i henhold til SNA93 og ENS95 også inneholde urapportert (svart) arbeid. Fram til nå har en ikke gjort forsøk på å tallfeste verdien av svart arbeid i det norske nasjonalregnskapet når det gjelder bygg- og anleggsvirksomhet. Internasjonalt synes oppfatningen å være at AKU fanger opp mer av den svarte økonomien enn register- og næringsstatistikken.

I tillegg til avvik på aggregert nivå, vil det kunne oppstå avvik på næringsnivå mellom de ulike statistikkene på grunn av bruk av forskjellige kilder. AKU er en utvalgsundersøkelse, hvilket innebærer at det er usikkerhet knyttet til målefeil, utvalgsfeil og frafallsfeil. Den registerbaserte sysselsettingsstatistikken er laget ut fra prinsippet om fulltelling, og grunnlagsregistrene skal i teorien fange opp det aller meste av lønntakerforholdene. Det vil imidlertid forekomme underrapportering både inn og ut av registeret. Sammen med en viss treghet i sammenkobling av informasjon om arbeidstakerne fra ulike registre, kan dette bidra til feil i statistikken. Andre feilkilder er feilregistreringer og feil i forbindelse med utfylling av skjema.

Nasjonalregnskapet står på sin side overfor et krav om intern konsistens i regnskapstallene. I nasjonalregnskapet henger "alt sammen med alt". Mer presist betyr dette sysselsettingen blant annet må sees i forhold til opplysninger om utbetalte lønnskostnader og produksjon. Når all informasjonen fra de forskjellige kildene i nasjonalregnskapet settes sammen, kan det dermed oppstå avvik i forhold til sysselsettingstallene i arbeidsmarkedsstatistikken for de enkelte næringer.

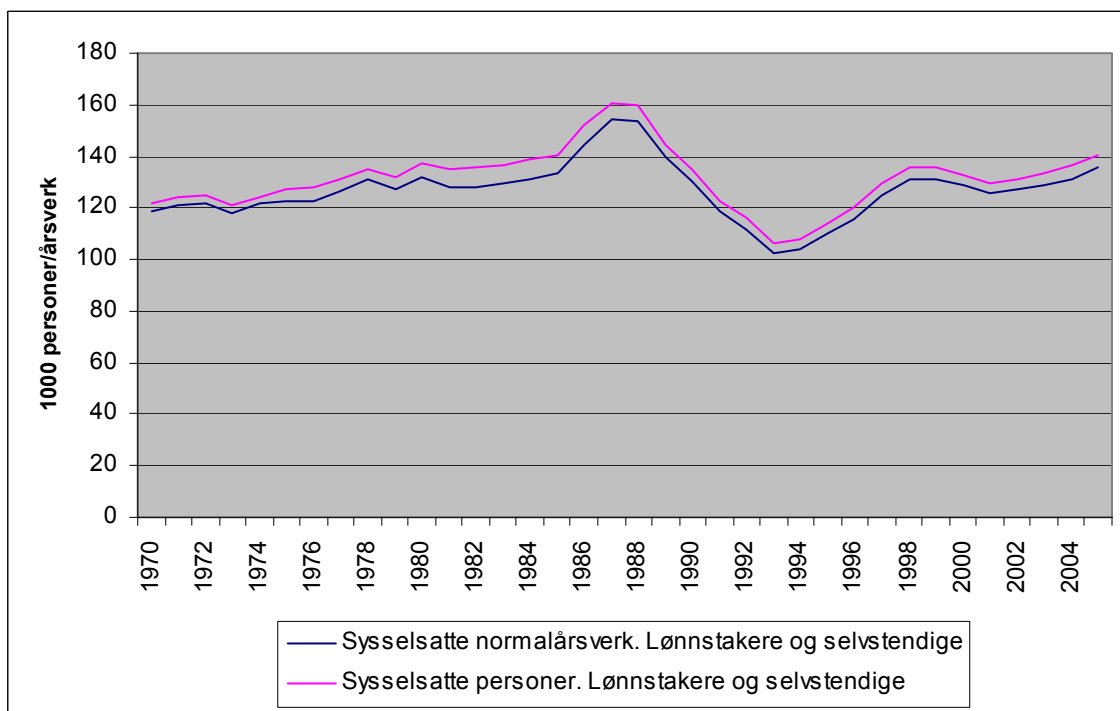
Sysselsettingen i det årlige nasjonalregnskapet beregnes med utgangspunkt i opplysninger om totale lønnskostnader fra strukturstatistikken for bygge- og anleggsvirksomhet og andre næringer, og lønnsstall fra lønnsstatistikken. Dessuten utnyttes blant annet informasjon om deltidsandeler fra arbeidsmarkedsstatistikken. Tallene avstemmes også mot andre kilder, blant annet med opplysninger om innbetalt arbeidsgiveravgift for alle næringer samlet. Dette skiller seg fra beregningsopplegget for det kvartalsvise nasjonalregnskapet (KNR). KNR publiseres om lag 65 dager etter kvartalets utløp. På

³ Berge, C., Næsheim, H. og Østvedt, B. (2006): *Sysselsatte og registrerte arbeidsledige på korttidsopphold i Norge*. Rapporter 2006/4. Statistisk Sentralbyrå.
Sysselsatte og arbeidsledige på korttidsopphold i Norge er tilgjengelig på: <http://www.ssb.no/emner/06/01/kortsys/>.

det tidspunkt foreligger det ikke lønnskostnadstall for annet enn offentlig forvaltning, slik at sysselsettingen hovedsakelig beregnes fra AKU og et tidlig uttak (4 uker inn i kvartalet) fra arbeidstakerregisteret. Fordi KNR er basert på et foreløpig og ufullstendig informasjonsgrunnlag, vil usikkerheten være størst for det siste kvartalet det publiseres tall for. Etter hvert som ny informasjon innarbeides, kan det derfor forekomme revisjoner.

3.5. Sysselsettingsutvikling i bygge- og anleggsvirksomhet i nasjonalregnskapet

Figur 5. Sysselsatte personer og normalårsverk. Lønnstakere og selvstendige. Bygge- og anleggsvirksomhet. 1 000 personer/årsverk. 1970-2005

Sysselsettingstallene for bygge- og anleggsvirksomhet i nasjonalregnskapet inkluderer markedsrettet virksomhet samt statlig og kommunal forvaltning. Fra og med 2001 er imidlertid kommunal anleggsvirksomhet i bygge- og anleggsvirksomhet flyttet over til andre kommunale næringer. Dette skjedde i forbindelse med innføringen av KOSTRA.⁴

Den målte sysselsettingen i bygge- og anleggsvirksomheten vokser jevnt fra 1970 frem til midten av 80-tallet. De neste årene tiltar så veksten, før den når et toppnivå i 1987 med 160 300 sysselsatte. Etter dette faller sysselsettingen, svakt det første året før men nedgangen skjer raskere de påfølgende årene. Nedgangen stanser ikke før bunnivået nås i 1993. På disse seks årene er sysselsettingen i næringen redusert med 53 900 personer til et nivå på 106 400, en reduksjon på 33,6 prosent. Etter dette vokser sysselsettingen igjen fram til 1999. Sysselsettingen faller så litt igjen. Sammenligner vi sysselsettingen med produksjon og bruttoprodukt (figur 1 og 2) de siste ti årene, ser vi at sysselsettingsreduksjonen faller sammen med nedgangen i produksjon og bruttoprodukt. De siste årene har det, i likhet med produksjonen, vært en økning i sysselsettingen. Årsverkene følger samme utvikling som sysselsettingen, hvilket tilsier at deltidsandelene i næringen har vært forholdsvis stabil over tid.

⁴ KOMMUNE-STAT-RAPORTERING: <http://www.ssb.no/emner/00/00/20/kostra/>

3.6. Registerbasert sysselsettingsstatistikk⁵

Den registerbaserte sysselsettingsstatistikken omfatter bosatte personer mellom 16 - 74 år som har utført arbeid av minst en times varighet i referanseuken, eller som var midlertidig fraværende fra slikt arbeid. Næringsgruppering er her den samme som i strukturstatistikken (NACE). Sysselsettingsstatistikken omfatter alle næringer.

3.6.1. Sammenlignbarhet over tid og sted

Den registerbaserte sysselsettingsstatistikken ble første gang publisert i forbindelse med folke- og boligtellings (FoB) i 2001, hvor tall for referanseuken (29. oktober - 04. november) i 4. kvartal 2000 også var inkludert.

Ved produksjonen av tall for 4. kvartal 2004 ble det laget reviderte tall for 4. kvartal 2003. Dels skyldes dette forbedringer i produksjonsopplegget og dels forbedringer i data som er rapportert inn til registrene som statistikken baseres på. I Statistikkbanken er det publisert både gamle og reviderte tall for 2003. Forbedringer i produksjonsopplegget berører lønnstakere i småjobber, hvor opplysningene om faktisk arbeidssted har vært mangelfulle. Spesielt i statlig forvaltning for Oslo gav dette utslag. Ved at det nye opplegget er kjørt på tall for 4. kvartal 2003 skal ikke dette gi feil i endringstall til 4.kvartal 2004. For primærkommunene har det tidligere vært mangler i rapporteringen til arbeidstakerregisteret, og en kvalitetsforbedring ble startet mot slutten av 2004. Denne går i hovedsak ut på en mer korrekt fordeling av ansatte på de ulike deler av kommunenes virksomhet. Det aller meste av forbedringene har kommet med i datagrunnlaget for 4. kvartal 2005. Der det var relevant, er forbedringen forsøkt lagt tilbake til tallene også for 4.kvartal 2003. Det vil likevel være slik at det i enkelte kommuner kan forekomme relativt store endringstall som skyldes kvalitetsforbedringen. Det vil slå ut i næringer hvor det er mye kommunal virksomhet, som helse- og sosialtjenester, undervisning samt offentlig administrasjon.

3.6.2. Sammenheng med annen statistikk

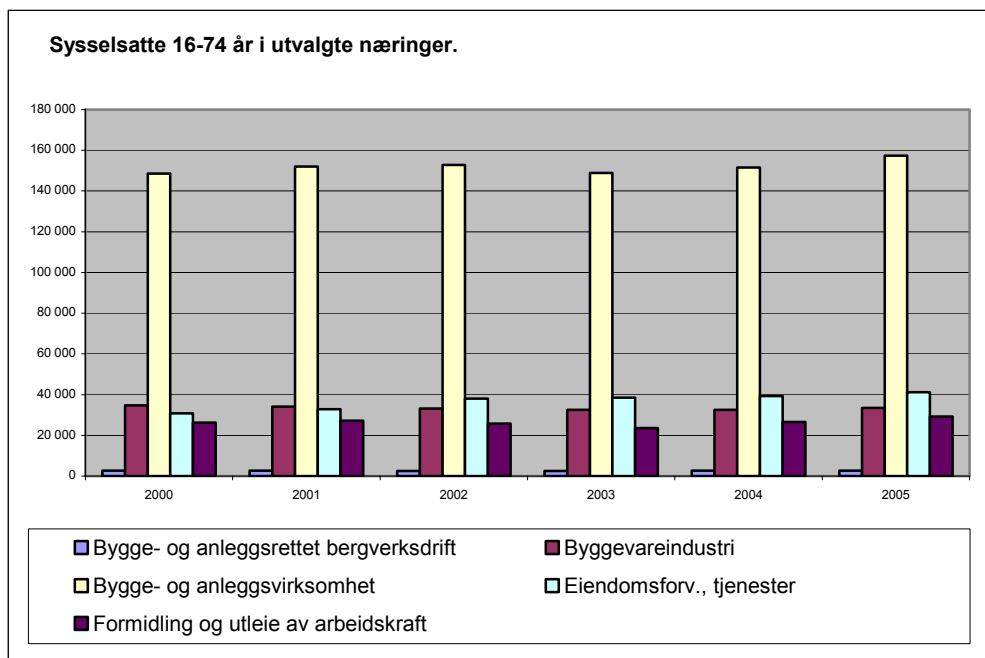
Tallene på landsnivå når det gjelder sysselsatte fordelt på lønnstakere og selvstendige, vil være likt med AKU. Brutt ned på ulike kjennetegn som kjønn, alder, næring, arbeidssted, og arbeidstid vil det imidlertid forekomme forskjeller grunnet ulike kilder til dataene.

⁵ <http://www.ssb.no/emner/06/01/regsys/>

3.6.3. Sysselsetting i bygg, anlegg og eiendomsdrift

Sysselsettingen i det utvidede bygge- og anleggsbegrepet vi her opererer med, kan undersøkes fra forskjellige perspektiver. De ulike næringene kan for eksempel sammenlignes på aggregert nivå, samt brutt ned på kjønn, aldersgruppe, yrke, regional fordeling og institusjonell sektor.

Figur 6. Sysselsatte i alderen 16-74 år i utvalgte næringer. Antall personer

Fra figur 6 kommer det frem at sysselsetningsutviklingen er forskjellig i de ulike næringene så vel som i næringsundergrupper tilhørende samme næring. Den desidert største gruppen er den som gjerne kalles kjernevirksomheten innen bygge- og anleggsvirksomhet i et BAE-begrep, definert ved NACE 45. Sysselsettingen økte med 5 746 fra 4. kvartal 2004 til et nivå på 157 344 personer i 4. kvartal 2005. Antall sysselsatte i byggevarerindustrien har også vist stigende tendens de siste årene, men ligger fremdeles under nivået ved tusenårsskiftet. Det var 33 521 registrerte sysselsatte i denne gruppen i 4. kvartal 2005. Gruppen eiendomsforvaltning og tilknyttede tjenester har steget gjennom de siste seks årene, og sysselsatte 41 205 personer i 2005. Formidling og utleie av arbeidskraft har økt med 2 620 sysselsatte personer fra 2004 til 2005. Nivået var da på 29 204 personer.

3.6.4. Yrke⁶

Yrkesfordelte tall finnes fra og med 2003, men på grunn av kvaliteten på innrapporteringen av yrke, er kommunal sektor og helseforetakene holdt utenfor. På kommunenivå er det kun publisert tall på yrkesfelt (1-siffer yrke), men for hele landet går det ned på yrke (4-siffer). Arbeidstakerne er fordelt på yrke etter standard for yrkesklassifisering (STYRK98).⁷ Standarden har i likhet med standard for næringsgruppering (NACE) en hierarkisk inndeling, der fire siffer er fineste inndeling. På sitt mest aggregerte nivå (ett siffer) består yrkesklassifiseringen av 10 yrkesfelt, mens disse i det fineste nivået brytes ned i 353 yrker.

De fleste sysselsatte er registrert i Arbeidstakerregisteret og har yrke i dette registeret. Arbeidsgiverne skal levere yrke på alle ansatte som meldes inn i A/A-registeret. De kan enten rapportere yrkestittel eller en yrkeskode. Der hvor det er levert yrkestittel, blir yrke kodet i Statistisk sentralbyrå. Yrke skal fortelle hvilke arbeidsoppgaver man har, altså hva man faktisk gjør på jobben. Det betyr at yrke ikke er det samme som utdanning, sertifisering, tittel, lønns plassering, o.l. For sysselsatte som mangler yrkeskode i A/A-registeret blir yrkesfordelingen beregnet ved statistiske metoder. For selvstendig næringsdrivende brukes data fra Arbeidskraftundersøkelsen (AKU). Man beregner sannsynligheten for å tilhøre et

⁶ Den detaljerte yrkestabellen er av hensyn til størrelsen plassert i vedlegget til notatet.

⁷ <http://www3.ssb.no/stabas/ItemsFrames.asp?ID=380703&Language=nb>

bestemt yrke i AKU avhengig av kjennemerker som finnes både i AKU-data og registerdata. Dette forklarer også hvorfor kontormedarbeidere er overrepresentert i utleienæringen.

For arbeidstakere som har stillingskoder fra offentlige registre, var det opprinnelig meningen at stillingskodene som brukes i stat og kommune skulle kunne gjøres om til yrkeskoder. Endringer i stillingskodene i kommunal sektor har gjort dette vanskelig, fordi flere får veldig generelle stillingskoder, det vil si stillingskoder som sier svært lite om hvilke arbeidsoppgaver man har. Dette skyldes dels at man har erstattet en rekke spesifikke stillingskoder med noen få generelle stillingskoder og at disse blir brukt i økende grad. Av den grunn er lønnstakere i kommuner, fylker og helseforetak holdt utenfor i de yrkesfordelte tallene. For de aktuelle næringene betyr det at 8 645 sysselsatte personer er holdt utenfor i den yrkesfordelte tabellen.

Tabell 4. Sysselsatte 16-74 år i utvalgte næringer etter yrke. 4. kvartal 2005. Fem største yrker per næring.

Yrkeskode	I alt	Bygge- og anleggsrettet bergverksdrift	Bygge- og anleggs- virksomhet	Eiendomsforv., tjenester	Formidling og utleie av arbeidskraft	
<u>I alt</u>						
7125,7421-2 Tømrere/snekkere	43 759	20	3 409	39 129	988	213
411-412,4222-3 Kontormedarbeidere ol.	18 140	135	1 662	5 352	3 820	7 171
7241 Elektrikere ol.	18 093	12	162	17 551	208	160
8331 Anleggsmaskinførere	13 121	835	499	11 678	96	13
7134 Rørleggere ol.	11 165	2	69	10 904	84	106
<u>Bygge- og anleggsrettet bergverksdrift</u>						
8331 Anleggsmaskinførere	13 121	835	499	11 678	96	13
7110 Steinhoggere ol.	682	379	246	53	2	2
8111-2 Bergfagarbeidere ol.	460	360	77	23	0	0
411-412,4222-3 Kontormedarbeidere ol.	18 140	135	1 662	5 352	3 820	7 171
8323 Lastebil-/vogntogførere	1 968	122	474	1 148	100	124
<u>Bygge- og anleggsvirksomhet</u>						
8141 Operatører sagbruks-/trevareprod.	5 292	0	5 248	24	6	14
7125,7421-2 Tømrere/snekkere	43 759	20	3 409	39 129	988	213
8214 Operatører betongproduksjon ol.	2 833	5	2 793	31	0	4
411-412,4222-3 Kontormedarbeidere ol.	18 140	135	1 662	5 352	3 820	7 171
8211 Operatører metallvareprod.	1 635	0	1 604	7	2	22
<u>Bygge- og anleggsrettet bergverksdrift</u>						
7125,7421-2 Tømrere/snekkere	43 759	20	3 409	39 129	988	213
7241 Elektrikere ol.	18 093	12	162	17 551	208	160
8331 Anleggsmaskinførere	13 121	835	499	11 678	96	13
7134 Rørleggere ol.	11 165	2	69	10 904	84	106
7126 Vei-/anleggsarbeidere	9 320	69	269	8 912	63	7
<u>Eiendomsforv., tjenester</u>						
3413 Eiendomsmedl. ol.	5 852	2	4	16	5 818	12
5163 Vaktmestere ol.	4 806	6	66	187	4 487	60
411-412,4222-3 Kontormedarbeidere ol.	18 140	135	1 662	5 352	3 820	7 171
2141 Sivilarkitekter mv.	3 908	0	11	66	3 802	29
3111 Bygningsingjørere /-teknikere	7 199	3	329	3 636	3 146	85
<u>Formidling og utleie av arbeidskraft</u>						
411-412,4222-3 Kontormedarbeidere ol.	18 140	135	1 662	5 352	3 820	7 171
3441-9 Lavere saksbeh. off.adm.	2 912	2	5	4	6	2 895
4131-3 Lagermedarbeidere mv.	2 791	23	634	482	196	1 456
3423 Vikarbyråkons.	1 126	0	0	0	1	1 125
2130,3120 IT-programmering/drift	1 873	2	106	424	274	1 067

Tømrere og snekkere var per 4. kvartal 2005 den største yrkesgruppen i de utvalgte næringene. Av de 255 303 sysselsatte som er fordelt på yrke, utgjorde denne gruppen 43 759 arbeidstakere. Dette er vel 17 prosent av totalen. Av disse arbeidet 39 129 innen bygge- og anleggsvirksomhet (NACE 45), mens 3 409 var sysselsatt i byggevarerindustrien. 998 tømrere og snekkere var sysselsatt innen eiendomsforvaltning og tjenester rettet mot bygg og anlegg. Overrepresenteringen av kontormedarbeidere medfører at tømrere og snekkere underrepresenteres i næringshovedgruppen 'formidling og utleie av arbeidskraft'. Dette er med på å forklare at det kun 213 sysselsatte er registrert

som tømrere og snekkere i denne næringshovedgruppen, mens tilsvarende tall for kontormedarbeidere er 7 171. Den største yrkesgruppen i bygge- og anleggsrettet bergverksdrift på samme tidspunkt er anleggsmaskinførere. 835 av de totalt 2 657 sysselsatte i næringen med registrert yrke tilhørte denne yrkesgruppen. Innen byggevareindustrien tilhørte 5 248 arbeidstakere yrkesgruppen 'operatører innen produksjon og videreforedling av trelastprodukter', som var den største i 4. kvartal 2005. 'Eiendomsめglere og -forvaltere' var den største yrkesgruppen innen eiendomsforvaltning og tjenester rettet mot bygg og anlegg med 5 818 arbeidstakere, fulgt av 'vaktmestere og lignende' (4 487), 'kontormedarbeidere og lignende' (3 820) og 'sivilarkitekter, by- og trafikkplanleggere' (3 802).

Tabell 5. Sysselsatte 16-74 år i utvalgte næringer. 4. kvartal 2005. Yrkesfelt etter næring⁸

Yrkesfelt	I alt	Bygge- og anleggsrettet bergverksdrift	Byggevareindustri	Bygge- og anleggsvirksomhet	Eiendomsforv., tjenester	Formidling og utleie av arbeidskraft
I alt	255 303	2 657	33 427	149 450	40 596	29 173
1 Administrative ledere og politikere	16 038	214	2 677	7 595	4 339	1 213
2 Akademiske yrker	16 257	20	585	4 101	8 479	3 072
3 Yrker med kortere høyskole- og universitetsutdanning og teknikere	29 383	75	2 165	6 417	12 752	7 974
4 Kontor- og kundeserviceyrker	21 242	159	2 311	5 851	4 080	8 841
5 Salgs-, service- og omsorgsyrker	10 510	63	445	1 669	5 483	2 850
6 Yrker innen jordbruk, skogbruk og fiske	685	63	56	197	322	47
7 Håndverkere o.l.	117 055	627	8 918	103 316	2 725	1 469
8 Prosess- og maskinoperatører, transportarbeidere mv.	31 452	1 355	14 126	14 093	481	1 397
9 Yrker uten krav til utdanning	12 575	68	2 134	6 183	1 916	2 274
0 Militære yrker og uoppgitt	55	0	3	17	5	30

Av de 255 303 sysselsatte som er fordelt på yrke i de utvalgte næringene, faller 117 055 innunder yrkesfeltet 'håndverkere og lignende'. 103 316 av disse arbeider innen 'bygge- og anleggsvirksomhet', en andel på om lag 88 prosent. Byggevareindustrien sysselsatte 8 918 arbeidstakere med dette yrkesfeltet. Det nest største yrkesfeltet er 'prosess- og maskinoperatører, transportarbeidere mv.' med 31 452 arbeidstakere. Av disse er 14 126 sysselsatt i byggevareindustrien, mens 14 093 arbeider i bygge- og anleggsvirksomhet. Som det tredje største yrkesfeltet finner vi 'yrker med kortere høyskole- og universitetsutdanning og teknikere'. De fleste innen dette yrkesfeltet jobber innen eiendomsforvaltning og tjenester rettet mot bygg og anlegg.

⁸ På grunn av avrundinger i forbindelse med estimeringen av yrke vil det være avvik mellom summen av yrkesfeltene og 'i alt' for de utvalgte næringene. Avvikene er imidlertid så små at de ikke vil påvirke analysen.

3.6.5. Offentlig forvaltning

Privatiseringen av Statens vegvesen ved opprettelsen av Mesta tas inn i statistikken i 2003. Dette forklarer sysselsettingsreduksjonen i offentlig forvaltning fra 2002 til 2003 i tabell 6. Også i de påfølgende årene har sysselsettingen i offentlig forvaltning innen de utvalgte næringene sunket. Dette står i sterk kontrast til utviklingen i de øvrige sektorene og offentlig eide foretak der sysselsettingen økte med 11 997 arbeidstakere fra 2004 til 2005. Sysselsettingen i formidling og utleie av arbeidskraft i offentlig forvaltning er i Aetat.

Tabell 6. Sysselsatte 16-74 år i utvalgte næringer. Hele landet. 2000-2005

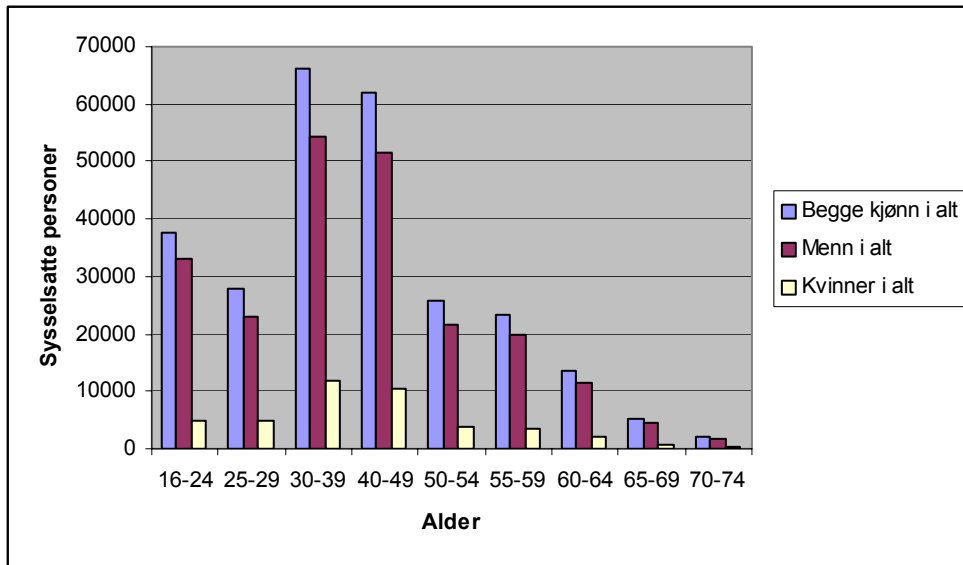
Næring	2000 4.kv.	2001 4.kv.	2002 4.kv.	2003 4.kv.	2004 4.kv.	2005 4.kv.	Endring siste år
I alt	243001	248852	252240	246214	252829	263948	11119
Offentlig forvaltning:							
I alt	20182	20552	19417	12808	12512	11634	-878
Bygge- og anleggsrettet bergverksdrift	0	0	0	0	0	0	0
Byggevarerindustri	3	7	6	0	0	1	1
Bygge- og anleggsvirksomhet	15517	16290	15838	8745	8491	7473	-1018
Eiendomsforv., tjenester	193	186	263	269	148	115	-33
Formidling og utleie av arbeidskraft	4469	4069	3310	3794	3873	4045	172
Øvrige sektorer og off. eide foretak:							
I alt	222819	228300	232823	233406	240317	252314	11997
Bygge- og anleggsrettet bergverksdrift	2664	2611	2513	2531	2684	2684	0
Byggevarerindustri	34742	34141	33128	32602	32609	33520	911
Bygge- og anleggsvirksomhet	133044	135700	136965	140121	143097	149861	6764
Eiendomsforv., tjenester	30584	32743	37715	38307	39216	41090	1874
Formidling og utleie av arbeidskraft	21785	23105	22502	19845	22711	25159	2448

3.6.6. Kjønnfordeling

Tabell 7. Sysselsatte 16-74 år i utvalgte næringer etter kjønn og alder. Hele landet

Kjønn, næring	16-74 år	16-24 år	25-29 år	30-39 år	40-49 år	50-54 år	55-59 år	60-64 år	65-69 år	70-74 år
Begge kjønn i alt	263 948	37 724	27 858	66 189	62 025	25 671	23 389	13 706	5 238	2 148
Bygge- og anleggsrettet bergverksdrift	2 684	263	182	611	684	336	299	206	73	30
Byggevarerindustri	33 521	3 083	2 712	8 317	8 821	3 867	3 706	2 231	603	181
Bygge- og anleggsvirksomhet	157 334	26 201	16 007	39 098	37 121	15 115	13 236	7 240	2 476	840
Eiendomsforv., tjenester	41 205	2 642	3 386	10 076	9 750	4 498	4 660	3 245	1 895	1 053
Formidling og utleie av arbeidskraft	29 204	5 535	5 571	8 087	5 649	1 855	1 488	784	191	44
Menn i alt	221 279	32 934	23 081	54 264	51 626	21 737	19 820	11 543	4 435	1 839
Bygge- og anleggsrettet bergverksdrift	2 418	241	173	543	622	298	270	182	63	26
Byggevarerindustri	29 144	2 750	2 442	7 198	7 600	3 365	3 195	1 910	523	161
Bygge- og anleggsvirksomhet	146 275	24 926	15 205	36 273	34 250	13 889	12 117	6 618	2 236	761
Eiendomsforv., tjenester	28 267	1 625	2 154	6 391	6 562	3 268	3 466	2 425	1 508	868
Formidling og utleie av arbeidskraft	15 175	3 392	3 107	3 859	2 592	917	772	408	105	23
Kvinner i alt	42 669	4 790	4 777	11 925	10 399	3 934	3 569	2 163	803	309
Bygge- og anleggsrettet bergverksdrift	266	22	9	68	62	38	29	24	10	4
Byggevarerindustri	4 377	333	270	1 119	1 221	502	511	321	80	20
Bygge- og anleggsvirksomhet	11 059	1 275	802	2 825	2 871	1 226	1 119	622	240	79
Eiendomsforv., tjenester	12 938	1 017	1 232	3 685	3 188	1 230	1 194	820	387	185
Formidling og utleie av arbeidskraft	14 029	2 143	2 464	4 228	3 057	938	716	376	86	21

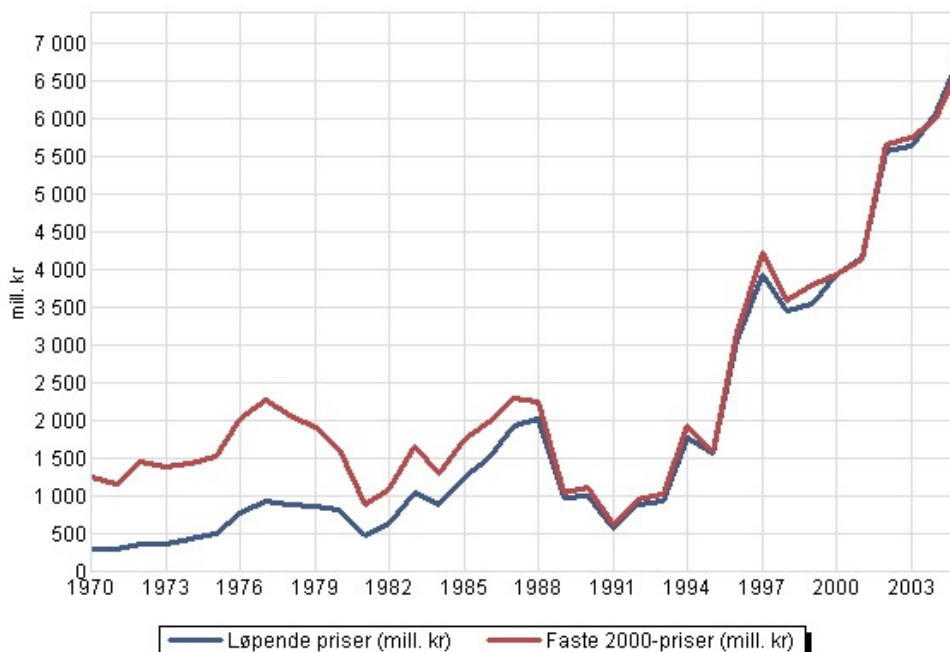
Figur 7. Sysselsatte personer 16-74 år i utvalgte næringer etter kjønn og alder. Hele landet

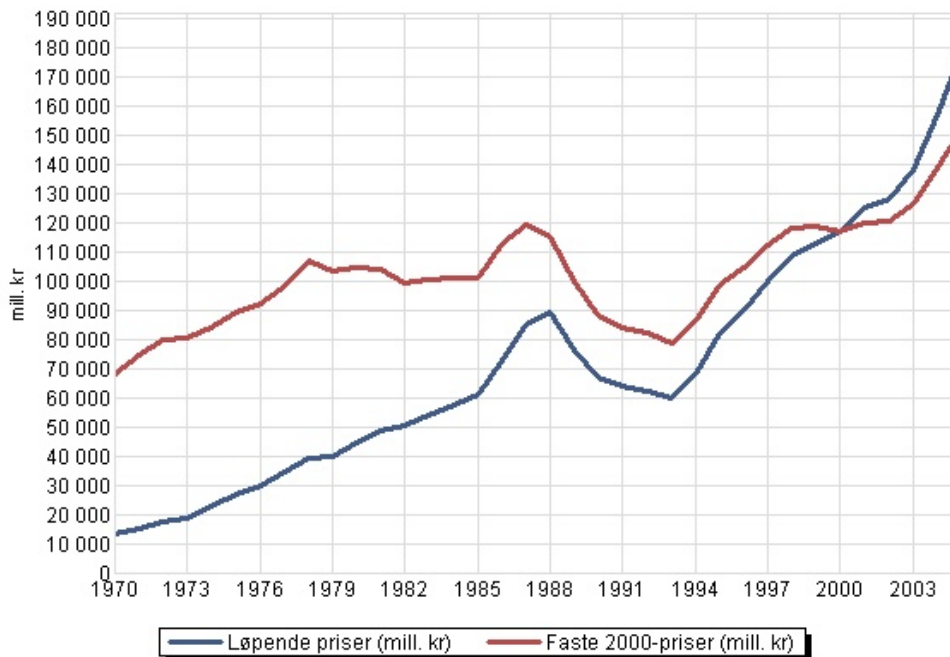
Kvinneandelen i de utvalgte næringene totalt er lav, kun om lag 16 prosent. Spesielt byggevareindustrien og bygge- og anleggsvirksomhet er næringer der det arbeidstakerne hovedsakelig er menn. Kun i næringen 'formidling og utleie av arbeidskraft' er sysselsettingen relativt lik blant de to kjønnene. Det er flest sysselsatte i aldersgruppen 30-39 år både blant kvinner og menn.

3.7. Investeringer

Figur 8. Bruttoinvestering i fast realkapital. Bygge- og anleggsvirksomhet. Løpende og faste 2000-priser. 1970-2005

Figur 9. Bruttoinvestering i fast kapital. Bygg og anlegg. Løpende og faste 2000-priser. 1970-2005

I nasjonalregnskapet skilles det mellom investeringer i næring og art. Bruttoinvesteringer i fast realkapital kan forklares som:

Anskaffelser av ny fast realkapital, pluss kjøp minus salg av eksisterende fast realkapital. Fast realkapital består av både materiell realkapital (boliger, andre bygninger, anlegg, transportmidler, maskiner, annet produksjonsutstyr, livdyr- og frukttrebestand mv.) og immateriell realkapital (leting etter mineraler, EDB-programvare, originalverk innen kunst mv.).

Investeringer i *næringen* bygge- og anleggsvirksomhet inkluderer investeringene næringens egne bedrifter gjør, mens investeringene i *arten* bygg og anlegg på sin side viser alle næringers investeringer i bygg og anlegg.

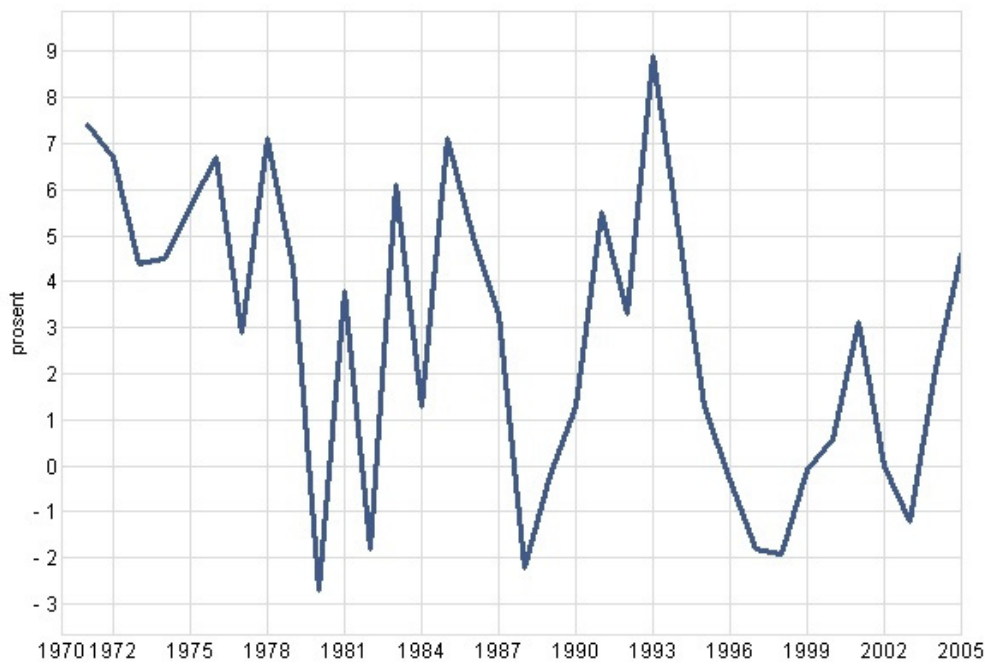
Fra figur 8 og 9 ser vi at de siste årene har vært forholdsvis sterk vekst i bruttoinvesteringene både innad i næringen så vel som i bygg- og anleggsprodukter (det vil si investeringsarten bygg og anlegg). Utviklingen i figur 9 er naturlig nok lik utviklingen i figur 1 fordi det meste av produksjonen i bygg- og anleggsnæringen må skje fordi andre næringer investerer i bygg og anlegg. Utviklingen i figur 8 følger den samme utviklingen, men kun i grove trekk. Det kan dessuten være verdt å merke seg at bruttoinvesteringene i næringen faller før reduksjonen i produksjon og sysselsetting.

3.8. Produktivitet

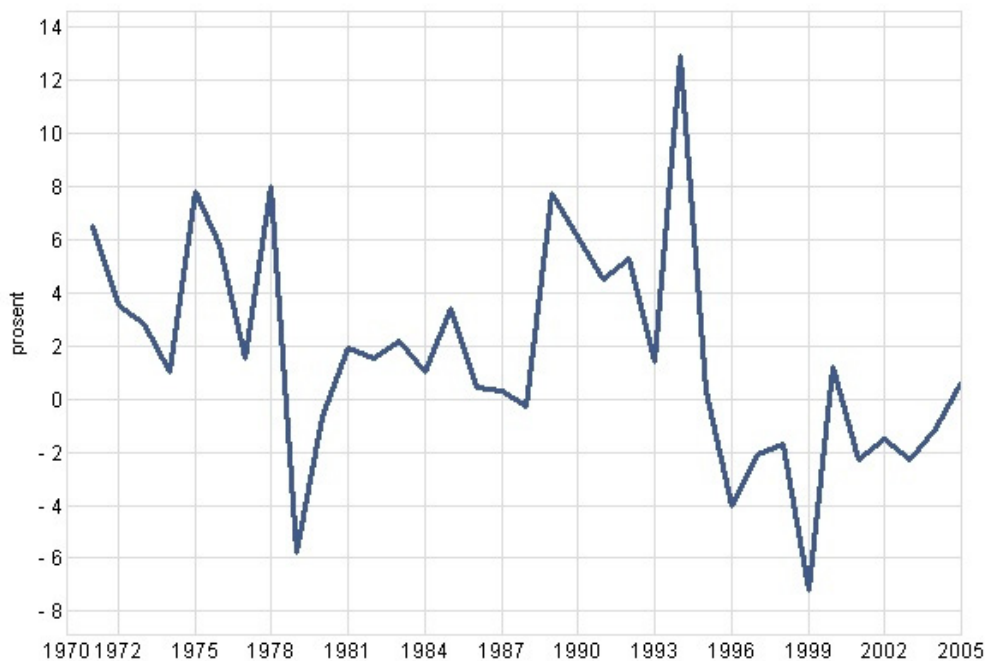
Når en sammenligner utviklingen i produksjon og bruttoprodukt med sysselsettingen og investeringene i næringene, får man en indikasjon på produktivitetens utviklingen i bygge- og anleggsnæringen. Det er i utgangspunktet vanskelig å måle produktivitetsvekst direkte. En vanlig måte å definere produktivitetsvekst på i økonomisk teori, er som den delen av den totale volumveksten som ikke kan forklares av endret bruk av innsatsfaktorer, altså en residual tilnærming. Videre er det vanlig å dele produktivitetsvekst inn i teknologisk fremgang og vekst i humankapital.

Sysselsettingstallene kan være en god pekepinn på aktiviteten i næringen, men tar ikke hensyn til andelen deltidssysselatte og deres arbeidstid. Et alternativ er derfor å sammenligne produksjon og bruttoprodukt mot utførte timeverk, og på den måten forsøke å si noe om produktivitetens utviklingen. Produktivitetsvekst vil gjøre hver arbeider i stand til å produsere mer per tidsenhet enn tidligere.

Figur 10. Produksjon per utførte timeverk. Bygge- og anleggsvirksomhet. Årlig prosentvis volumendring, 1970-2005

Figur 11. Bruttoprodukt per utførte timeverk. Bygge- og anleggsvirksomhet. Årlig prosentvis volumendring, 1970-2005

Figur 10 og 11 viser at utviklingen i produksjon og bruttoprodukt per utførte timeverk i bygge- og anleggsvirksomheten er preget av stor variasjon fra år til år.⁹ Fra figurene ser vi at produktivitetsveksten målt ved produksjon per utførte timeverk er sterkere enn bruttoprodukt per utførte timeverk de siste årene. Dette har sammenheng med at utviklingen i bruttoproduktet avviker noe fra utviklingen i produksjon. Produksjon per utførte timeverk viser jevnt over positiv og til tider sterk produktivitetsvekst, mens bruttoprodukt per utførte timeverk viser jevnt over god produktivitetsvekst fram til midten av nittitallet, før den en periode har vært avtakende.

⁹ På grunn av ulik skalering av y-aksen i de to figurene fremstår variasjonen i figur 10 som større enn det som faktisk er tilfellet i forhold til figur 11.

Timeverkene i nasjonalregnskapet er beregnet på bakgrunn av sysselsettingstall med korreksjoner for antall arbeidsdager og opplysninger om overtid, sykefravær og arbeidstid. Antall arbeidsdager kan variere med inntil tre dager fra ett år til et annet, og gir derfor direkte utslag i timeverkene.

Arbeidsdager for sysselsatte personer er definert som antall virkedager minus feriedager. Virkedager telles opp fra kalenderen med fradrag for lørdager, søndager og helligdager. For næringer med innslag av skift- eller turnusarbeid korrigeres antall arbeidsdager. Skift- og turnusarbeid kan være helkontinuerlig (døgnet rundt, alle dager), døgkontinuerlig (døgnet rundt, alle dager med unntak av søndager og helligdager) samt øvrig skiftarbeid (normalt ett skift på formiddagen og ett på ettermiddagen). Antall timeverk for skiftarbeidere antas derfor å være mer uavhengig av endringer i antall arbeidsdager enn for andre arbeidstakere. På bakgrunn av opplysninger fra arbeidskraftundersøkelsen (AKU) og Næringslivets Hovedorganisasjon (NHO), er det beregnet anslag for skiftandelen i ulike næringer. Det eksisterer imidlertid mange ulike arbeidstidsordninger. Dette bidrar til usikkerhet omkring timeverksberegningene i næringer med innslag av skift- og turnusarbeid.

I tillegg vil endret bruk av overtid, endret sykefravær og arbeidstid over året påvirke størrelsen. Anslagene for overtid er de mest usikre. Mangelfull overtidsrapportering vil slå ut i timeverksberegningene og dermed også i produktivitetstallene. Anslagene som brukes i statistikken vil også bli mindre sikre jo dårligere rapporteringen er. En annen mulig forklaring på variasjonen i figurene kan være at bedriftene i praksis ikke har mulighet til å justere antall arbeidstimer fritt. Det kan for eksempel være problematisk å få arbeiderne med på å redusere arbeidstid og lønn i perioder der inntjeningen i bedriften er lav. For det andre kan det tenkes at det kan være lønnsomt for bedriftene å beholde arbeidskraft i perioder med lite aktivitet, dersom de tror at aktiviteten snart vil øke. De har da kvalifisert arbeidskraft og slipper å gå rundene med ansettelser og opplæring av nye medarbeidere.

Produksjon per utførte timeverk kan overvurderes som produktivitetsvekst i perioder der det er økning i bruken av innleid arbeidskraft. Innleid arbeidskraft er med på å øke produksjonen, mens de ikke er med i timeverkstallene. Derimot er tjenestene de yter med på å redusere bruttoproduktet via økt produktinnsats. Det betyr at bruttoproduktet brukt i produktivitetssammenheng er mer "robust" enn produksjonen når slike endringer skjer.

Alternativt kunne timeverkene i nasjonalregnskapet blitt beregnet gjennom oppgitt overtid fra bedriftene i strukturstatistikken. Man har imidlertid ansett den hittil anvendte metoden som den kvalitetsmessig beste.

4. Bygge- og anleggsvirksomheten

4.1.1. Omfang

Kapittel 4.2 til 5 omhandler næringsområde NACE 45. Bygge- og anleggsvirksomhet, i Standard for næringsgruppering. Det kalles også den utførende BA-virksomheten når man vil beskrive hele verdikjeden i et videre BAE begrep. Tallene i 4.2 og 4.3 er hentet fra korttidsstatistikkene. I kapittel 5 presenteres noen hovedresultater fra strukturundersøkelsen. Yrkesfordelingen i punkt 5.1.7 er hentet fra datagrunnlaget til lønnsstatistikken.

4.1.2. Brudd i statistikken

I den aktuelle perioden fra 2000 til 2005 er det ett vesentlig brudd i statistikkene per 1.1. 2003, da gikk Statens vegvesens produksjonsavdeling over fra å være offentlig forvaltning til et statseiet foretak (MESTA).

4.1.3. Statistikkenheter: foretak og bedrift

I den årlige strukturstatistikken publiseres det tall både på foretak- og bedriftsnivå. SSB har gjennom næringsoppgavene tilgang til mer detaljerte opplysninger på foretaksnivå. Mange viktige økonomiske variabler publiseres derfor kun på foretaksnivå. De fleste foretakene i populasjonen er enbedriftsforetak. Tabell 8 viser at det ikke er store forskjeller mellom nivå tall på bedrift og foretaksnivå i 2004. I all korttidsstatistikk er bedrift statistikk enhet. Det er spesifisert i teksten hvis tallene fra strukturstatistikken for bygge- og anleggsvirksomhet er på foretaksnivå.

Et foretak er den minste kombinasjonen av juridiske enheter som produserer varer eller tjenester, og som til en viss grad har selvstendig beslutningsmyndighet. Foretak er den organisatoriske enheten som omfatter all virksomhet som drives av samme eier, og et foretak kan følgelig bestå av flere bedrifter. Foretak er også den minste organisatoriske enhet som plikter å utarbeide regnskap. En bedrift er en lokalt avgrenset funksjonell enhet som hovedsakelig driver med aktiviteter innenfor en bestemt næringsgruppe. Bedriftsbegrepet er i samsvar med definisjonen av "Lokal bransjeenhet" i norsk Standard for næringsgruppering (SN 2002) og "establishment" i FNs næringsstandard ISIC Rev. 3.

Tabell 8. Næringsområde 45. Bygge- og anleggsvirksomhet. Hovedtall på bedrifts- og foretaksnivå. Strukturstatistikken 2004

	Antall	Sysselsatte	Omsetning i mill. kr
Bedrift	37 292	141 864	178 457
Foretak	36 741	142 921	180 881

4.2. Produksjonsindeksen for bygg og anlegg 2000 - 2005¹⁰

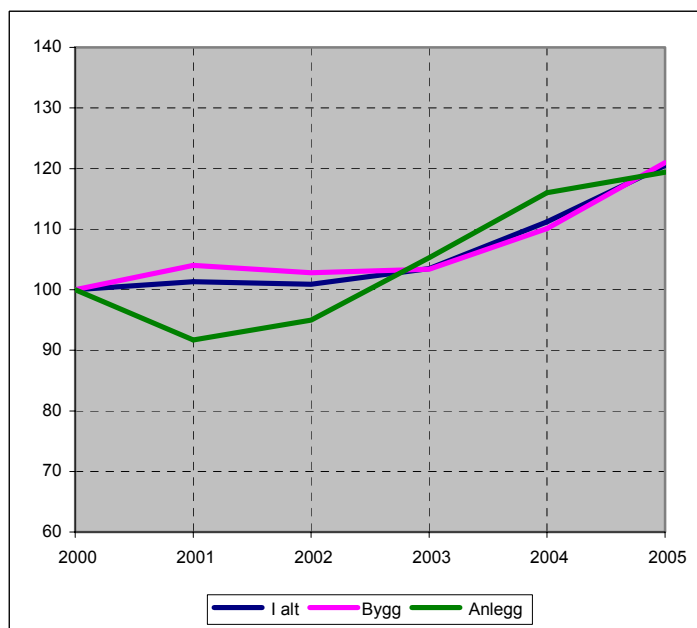
Produksjonen i bygge- og anleggsvirksomheten har økt med vel 20 prosent i perioden 2000 til 2005, ifølge SSB sin kvartalsvise produksjonsindeks. Veksten har kommet i de to siste årene.

Bygging av nye boliger og næringsbygg har steget med nesten 35 prosent, mens rehabiliteringsvirksomheten har hatt en mer flat utvikling. Se figurene 12 og 13 og tabell 9.

Tabell 9. Bygge- og anleggsvirksomhet, Produksjonsindeksen 2000 = 100

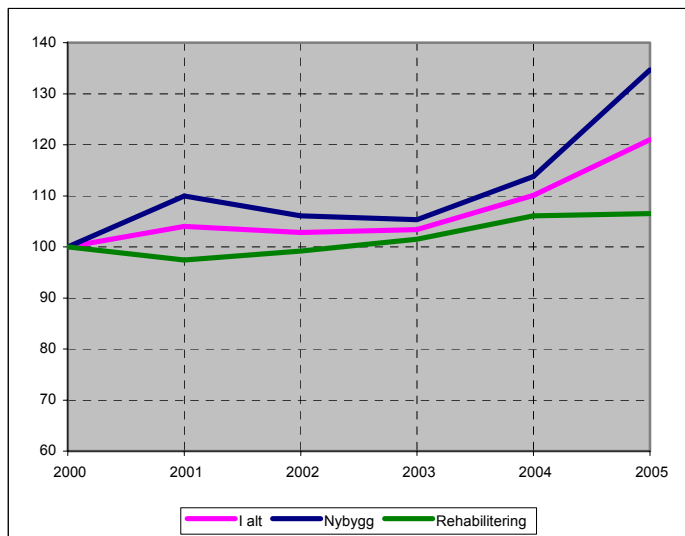
	I alt	Bygg			Anlegg
		I alt	Nybygg	Rehabilitering	
2000	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
2001	101,3	104,0	110,0	97,4	91,7
2002	100,9	102,8	106,1	99,2	95,0
2003	103,5	103,4	105,3	101,5	105,3
2004	111,2	110,1	113,8	106,1	116,0
2005	120,5	121,0	134,7	106,5	119,4

Figur 12. Bygge- og anleggsvirksomhet, Produksjonsindeksen 2000 = 100

¹⁰ <http://www.ssb.no/emner/08/04/byggaanprod/>

Figur 13. Byggevirkosomhet, Produksjonsindeksen 2000 = 100

Produksjonsindeksen er en kvartalsvis volumindeks basert på utførte timeverk. Den tar ikke hensyn til endring i produktivitet. Indeksen skiller mellom bygg og anlegg og mellom nybygg og rehabilitering. Den gir ingen informasjon på regionalt nivå. Indeksen går tilbake til 1995. Fra og med 2. kvartal 2004 inkluderer produksjonsindeksen også innleid arbeidskraft fra bedrifter i andre næringer.

4.3. Regional fordeling av bygge- og anleggsvirkosomheten

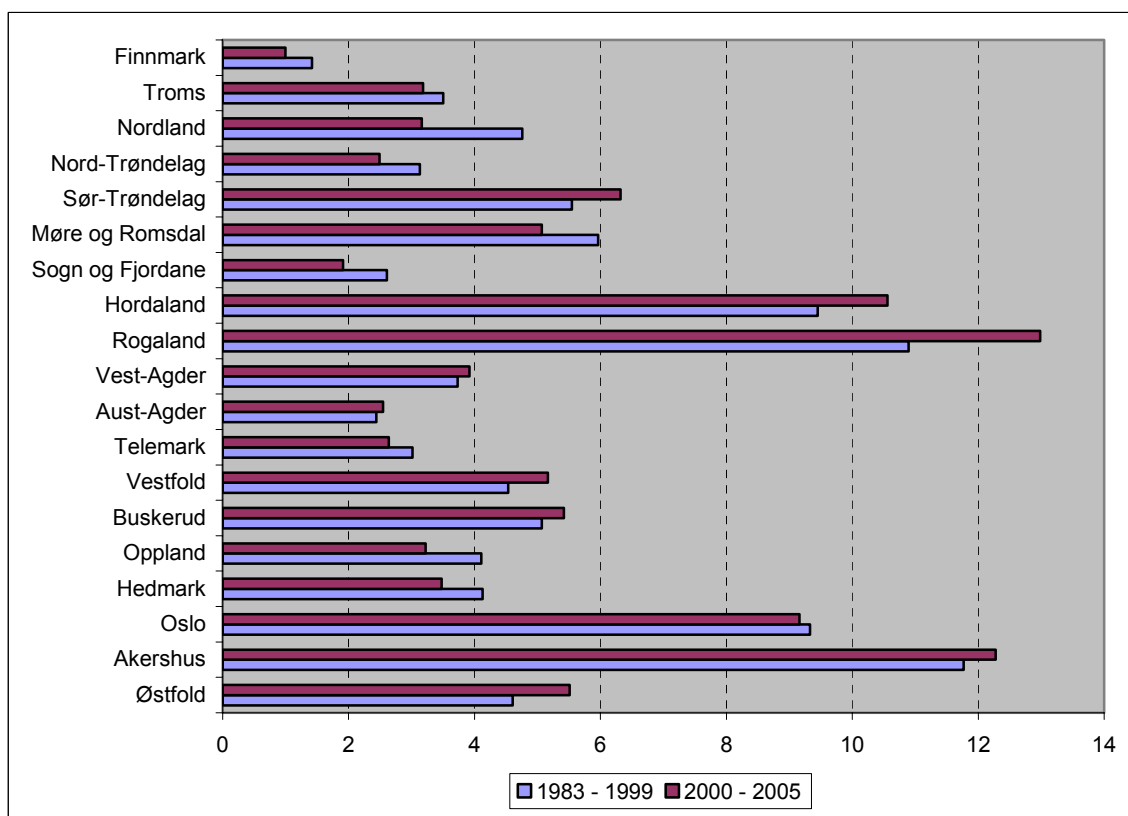
Strukturstatistikken gir ingen regional inndeling av den fysiske aktiviteten i bygg- og anlegg. Alle innsamlede data er kun knyttet til bedriftens hovedkontor. For nybyggvirkosomheten har vi en derimot meget god geografisk informasjon gjennom byggearealstatistikken. For anleggsvirkosomheten kan vi hente ut noe informasjon fra ordrestatistikken.

4.3.1. Nybygg fra byggearealstatistikken¹¹

Nybygging innenfor byggsektoren er godt dekket med statistikk gjennom byggearealstatistikken. Byggearealstatistikken gir tall helt ned på kommunalt nivå og viser at det har vært noen regionale endringer de siste fem årene sammenlignet med perioden 1983 til 1999 (Grunneiendoms- Adresse- og Bygningsregisteret (GAB) ble etablert i 1982). Vi ser at aktiviteten har økt mest i Rogaland og Hordaland. Rogaland har passert Akershus, som det fylket med størst andel av igangsatt bruksareal til nybygg. Nord - Norge og da særlig Nordland fylke har tapt andeler i forhold til resten av landet. Se figur 14.

¹¹ <http://www.ssb.no/emner/10/09/byggeareal/>

Figur 14. Byggearealstatistikken. Andel igangsatt bruksareal etter fylke. Prosent

4.3.2. Anlegg fra ordrestatistikken¹²

Ordrestatistikken er den eneste statistikken hvor SSB henter inn data om bygge- og anleggsprosjekter fordelt på regioner. Ordrestatistikken måler kun endringer og ikke nivå tall. Statistikken gir et tidlig signal om økt regional aktivitet som følge av store ordre som f.eks. Snøhvit-utbyggingen. I perioden 2000 til 2005 har vi blant annet beskrevet følgende aktuelle hendelser i våre publiseringer av ordrestatistikken:

1. kvartal 2002

Verdien på bedriftenes beholdning av anleggsprosjekter steg med 18 prosent fra utgangen av 4. kvartal 2001 til utgangen av 1. kvartal 2002. Prosjekter som har bidratt er Snøhvitprosjektet i Finnmark og utbyggingen av nytt dobbeltspor mellom Sandvika og Asker. Prosjektene bidro til en vekst i ordreserven i regionene: Nordland, Troms og Finnmark på 113 prosent og i regionene: Oslo, Akershus og Østfold på 31 prosent.

1. kvartal 2003

Ordetilgangen i anleggssektoren økte kraftig i 1. kvartal 2003. Hovedårsaken er inngåelsen av kontrakten mellom Vegdirektoratet og Orkdalsvegen AS om bygging av en 27 kilometer lang vegstrekning sør for Trondheim. Prosjektet bidro til at verdien på ordrebeholdningen økte med over 250 prosent i regionen, Møre og Romsdal, Sør-Trøndelag og Nord-Trøndelag, fra utgangen av 4. kvartal 2002 til utgangen av 1. kvartal 2003

¹² <http://www.ssb.no/emner/08/03/10/bygganlord/>

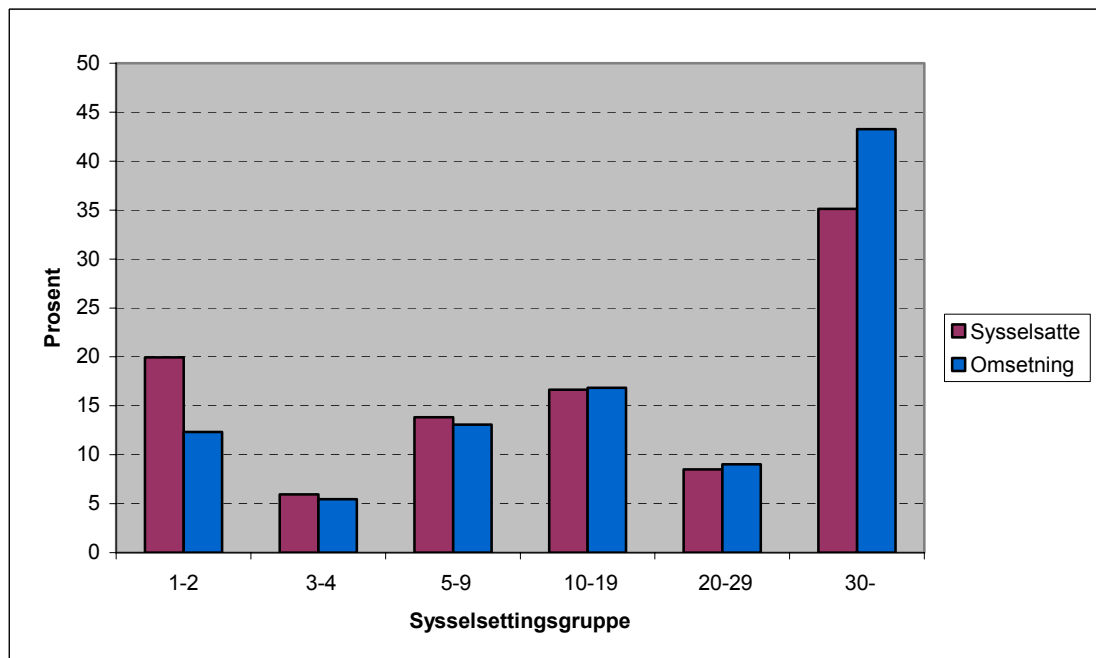
Ordrestatistikken er en kvartalsvis verdiindeks som viser utviklingen i bedriftenes ordretilgang og bedriftenes ordrebeholdning i løpende kroner. Vi skiller mellom bygg og anlegg, mellom boligbygg og næringsbygg, nybygg og rehabilitering. Statistikken over ordrebeholdningen for henholdsvis bygg og anlegg er fordelt på åtte regioner. Alle bygge- og anleggsbedrifter med flere enn 19 ansatte er med i undersøkelsen.

5. Strukturstatistikken for bygg og anlegg¹³

5.1.1. Bedriftsstrukturen i bygg og anlegg

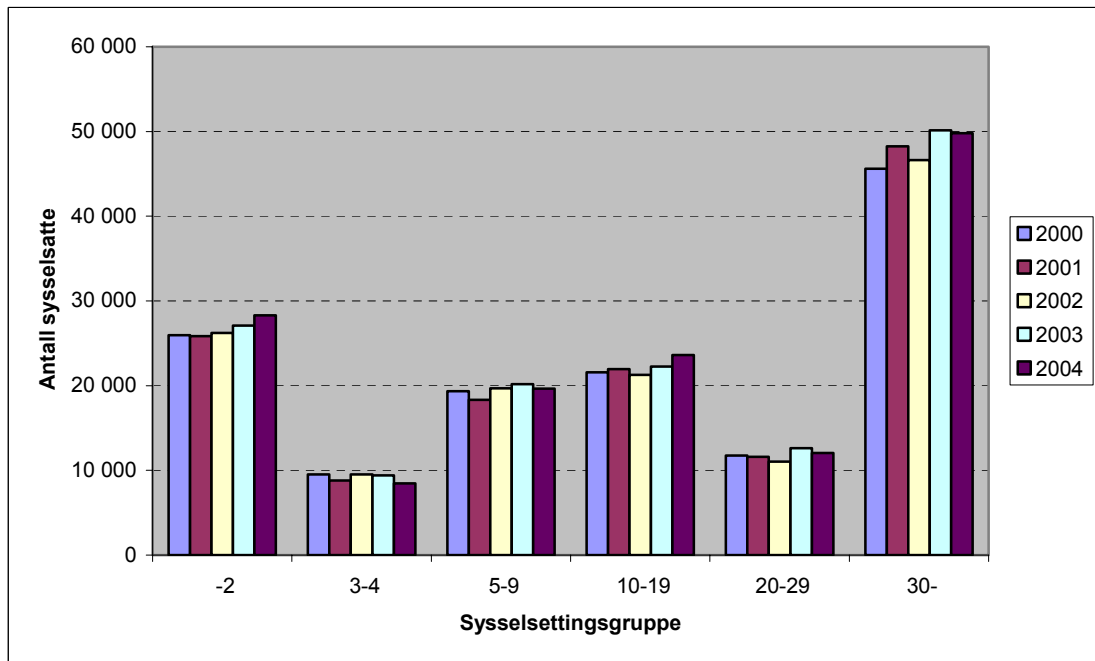
BA-næringen har en meget stor andel småbedrifter. I 2004 var nær 80 prosent av bedriftene, en- eller tomanns bedrifter. Bare 2,3 prosent av bedriftene har 20 eller flere ansatte. I perioden 2000 til 2004 har andelen av en- og tomannsbedrifter vært stigende. I 2004 arbeidet 35 prosent av de sysselsatte i bedrifter med flere enn 29 ansatte og 40 prosent av de sysselsatte i bedrifter med færre enn 10 ansatte.

Figur 15. Bygge- og anleggsvirksomhet. Andel sysselsatte og omsetning etter sysselsettingsgruppe. Prosent. 2004

¹³ <http://www.ssb.no/emner/10/09/stbygganl/>

Figur 16. Bygge- og anleggsvirksomhet. Antall sysselsatte etter sysselsettingsgruppe. 2000 - 2004

I strukturstatistikken skiller vi mellom foretak og bedrifter. Et foretak er den minste kombinasjon av juridiske enheter som produserer varer og tjenester, og som til en hvis grad har selvstendig beslutningsmyndighet. Oppdelingen av bygge- og anleggsvirksomhet i flere bedrifter blir hovedsakelig gjort etter bransje/næringsgruppering. Permanente avdelingskontor i store foretak innen samme næringsgruppe blir også registrert som egne bedrifter, men ikke avdelingskontorer opprettet for et spesielt prosjekt. De fleste økonomiske størrelsene hentes fra næringsoppgavene på foretaksnivå.

5.1.2. Sysselsetting og omsetning

Ifølge strukturstatistikken økte omsetningen til bedriftene i BA-næringen med 35,5 prosent til 178,5 milliarder kroner, fra 2000 til 2004. I samme periode steg antall sysselsatte med 6 prosent, til 141 700. Omsetningen stiger forholdsvis mye sammenlignet med sysselsettingen og indikerer økt bruk av innleid arbeidskraft. Se figur 17.

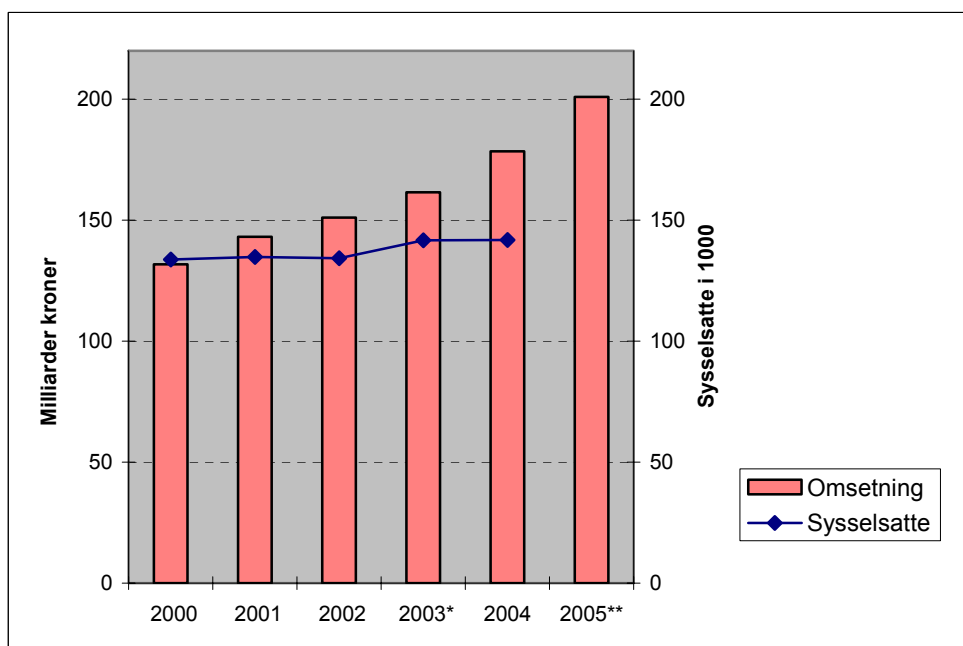
Ifølge den terminsvise omsetningsstatistikken for 2005¹⁴ steg omsetningen i BA-næringen med ytterligere 12,5 prosent fra 2004 til 2005. Nasjonalregnskapets beregninger viser en vekst i sysselsettingen på 3 prosent.

En av næringsundergruppen hvor "misforholdet" mellom veksten i sysselsettingen og omsetningsveksten er tydelig, er næringsundergruppe 45.211 'Oppføring av bygninger' (figur 18). I denne næringsgruppen finner man de typiske byggentreprenørene. Her steg bedriftenes omsetning med 38 prosent til 68,5 milliarder kroner fra 2000 til 2004. Samtidig steg sysselsettingen i de samme bedriftene med bare 3 prosent til 43 700. Fra 2003 til 2004 steg produksjonen med 12,4 prosent på foretaksnivå i næringsundergruppen 'Oppføring av bygninger'. Antall sysselsatte og antall timeverk økte med henholdsvis 1,5 og 3,6 prosent. Deflaterer vi produksjonen med en prisvekst på 3,5 prosent (nasjonalregnskapstall) får vi en volumvekst på over 8 prosent. Noe av veksten skyldes trolig at hver sysselsatt jobber mer, dvs. økt timeverk per sysselsatt, mens noe kan forklares med en økende andel av innleid arbeidskraft.

Sysselsettingstallene omfatter eiere og lønnstakere, og beregnes som et årlig gjennomsnitt. Avviket fra nivået i tabell 2 skyldes blant annet at registerbaserte sysselsettingstall omfatter alle som har jobbet minst én time i en gitt referanseuke (se kapittel 3.6).

¹⁴ <http://www.ssb.no/emner/10/09/bygganloms/>

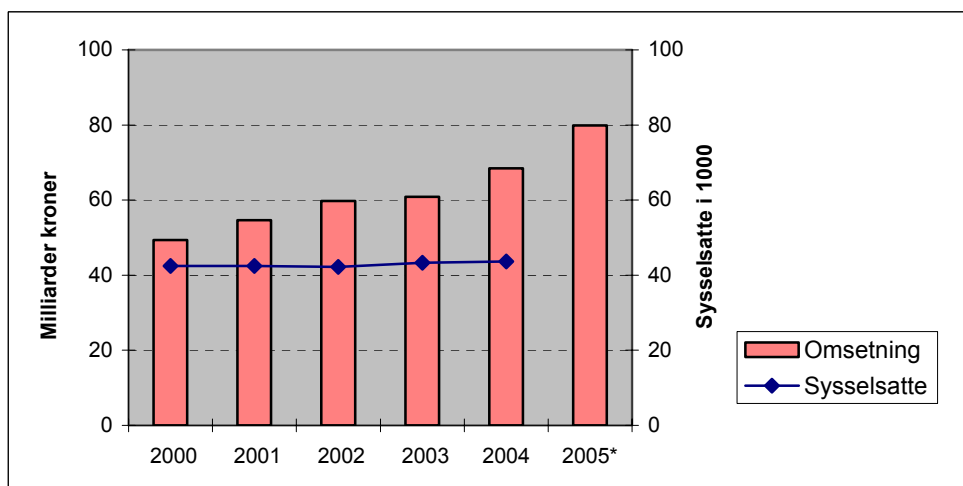
Figur 17. Bygge- og anleggsvirksomhet. Omsetning og antall sysselsatte. 2000-2004

* Anleggsveksten i 2003 skyldes for en stor del MESTA.

** Foreløpige tall fra terminvis omsetningsstatistikk.

Figur 18. Næring 45.211 Oppføring av bygninger. Omsetning og antall sysselsatte. 2000-2004

** Foreløpige tall fra terminvis omsetningsstatistikk

Innleid arbeidskraft, som ikke er ansatt i andre BA-bedrifter, er ikke med i strukturstatistikken for bygge- og anleggsvirksomhet. Bedrifter med formidling og eller utleie av arbeidskraft som hovedvirksomhet er plassert i Næringshovedgruppe 74.5 'Formidling og utleie av arbeidskraft'. Mer om denne næringen i punkt 7.1.3.

5.1.3. Innleid arbeidskraft i BA-næringen

Syssetningstallene i strukturstatistikken indikerer økt bruk av innleid arbeidskraft.

Enkle beregninger viser at innleid arbeidskraft i BA-næringen kan ha økt med i størrelsesorden 7 000 sysselsatte fra 2003 til 2004.

- Et grovt og uformelt anslag basert på strukturstatistikk på foretaksnivå er følgende: Det forutsettes uforandret produktivitet. Det antas at totalt antall timeverk har økt i takt med veksten i produksjonsvolumet på 6,6 prosent. Strukturstatistikken viser en vekst i antall timeverk på 1,8 prosent. Tar vi hensyn til at timeverk per sysselsatte (i følge strukturstatistikken) har økt med 1,4

prosent, får vi at sysselsettingen skulle ha økt med vel 6 700 personer fra 2003 til 2004.¹⁵

Tilsvarende regnestykke for næringsundergruppen 'Oppføring av bygninger' gir som resultat at sysselsettingen skulle ha økt med om lag 2 300 personer i denne næringen. (Produksjonsvolumet har økt med 8,6 prosent. Veksten i antall timeverk er 3,6 prosent. Timeverk per sysselsatte har økt med 2 prosent.)

Usikkerhet i beregningen av timeverk per sysselsatt: Sysselsettingstallene inkluderer både lønsmottakere og eiere, mens timeverkene kun omfatter lønsmottakere. En vekst i antall enmannsbedrifter betyr at beregningen ovenfor overestimerer tallet for hvor mye sysselsettingen burde ha økt. I følge strukturstatistikken var det 388 flere en- og tomannsbedrifter i 2004 sammenlignet med 2003.

- En annen tilnærming er å sammenligne veksten i timeverkene fra produksjonsindeksen (som fra og med 2. kvartal 2004 inkluderer innleid arbeidskraft fra andre næringer) med veksten i timeverkene i strukturundersøkelsen. Strukturstatistikken viser en vekst i antall timeverk fra 2003 til 2004 på 1,8 prosent. Produksjonsindeksen viser en vekst i antall timeverk på 7,4 prosent. Ifølge strukturundersøkelsen har gjennomsnittlig antall timeverk per sysselsatte økt med 1,4 prosent i samme periode. Legger vi inn i beregningen at timeverkene har steget med 1,4 prosent per sysselsatt, øker sysselsettingen ifølge produksjonsindeksen med ca 8000 flere enn i strukturundersøkelsen. Da innleide ikke var med i produksjonsindeksen i 2003 er det sannsynlig at beregningen overvurderer veksten noe.

Usikkerhet: Produksjonsindeksen omfatter kun sysselsatte som er direkte knyttet til virksomheten ute på byggeplassen eller på anlegget inkl. administrativt personell. Funksjonærer og andre sysselsatte i sentraladministrasjonen eller sysselsatte som driver med varehandel og tjenesteyting er ikke med.

5.1.4. Næringsgruppering etter bygge- og anleggsnæringer

Det er sterkt ønske fra BA-næringen at vi skal skille statistikken på byggenæring og anleggsnæring. De ser på bygg og anlegg som uavhengige markeder. I tabell 10 er næringene gruppert i typiske byggenæringer og typiske anleggsnæringer. Det gir en omsetning i "anleggsnæringene" på vel 21,3 prosent av den totale omsetningen i 2004. Det tilsvarer 38 milliarder av en omsetning på 178,5 milliarder. Antall sysselsatte i "anleggsnæringene" er 27 580 i 2004, en andel på 19,4 prosent. Utviklingen i perioden 2000-2005 er vist i figurene 19 og 20.

Tabell 10. Næringsgruppering i typiske bygg- og anleggsnæringer

"BYGGNÆRINGER":

- 45.1 Grunnarbeid
- 45.211 Oppføring av bygninger
- 45.22 Takarbeid inkl. blikkenslagerarbeid
- 45.3 Bygginstallasjon
- 45.4 Ferdiggjøring av bygninger og konstruksjoner

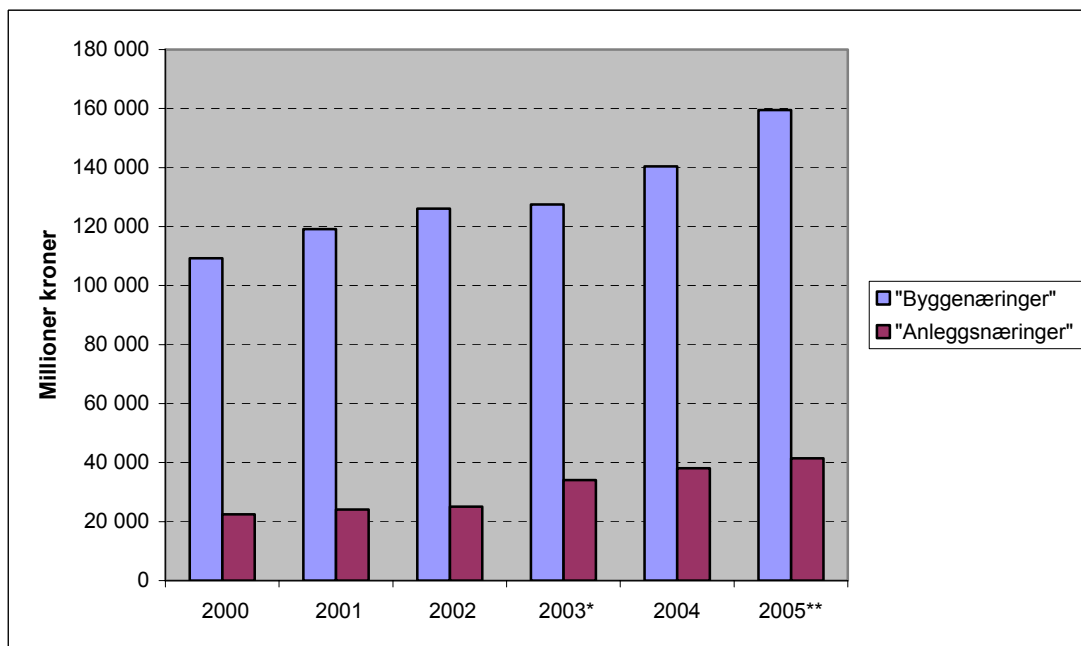
"ANLEGGSNÆRINGER":

- 45.212 Oppføring av andre konstruksjoner
- 45.23 Bygging av veier, flyplasser og idrettsanlegg
- 45.24 Bygging av havne- og damanlegg
- 45.25 Annen spesialisert bygge- og anleggsvirksomhet
- 45.5 Utleie av bygge- og anleggsmaskiner med personell

I Næringsstandarden er bedriftene gruppert etter sin hovedvirksomhet. Flere næringer omfatter også bedrifter som utfører arbeid knyttet til både byggevirksomheten og anleggsvirksomhet. En oppdeling etter næring vil derfor enten måtte gi for lave tall for bygg eller for lave tall for anlegg. Den valgte inndelingen underestimerer anleggsvirksomheten.

¹⁵ Sysselsettingstallet er beregnet ved omregning fra timeverk til normalårsverk (heltidsekivalent) der det er forutsatt lik deltidsandel for innleid arbeidskraft som for sysselsatte i bygge- og anleggsvirksomhet.

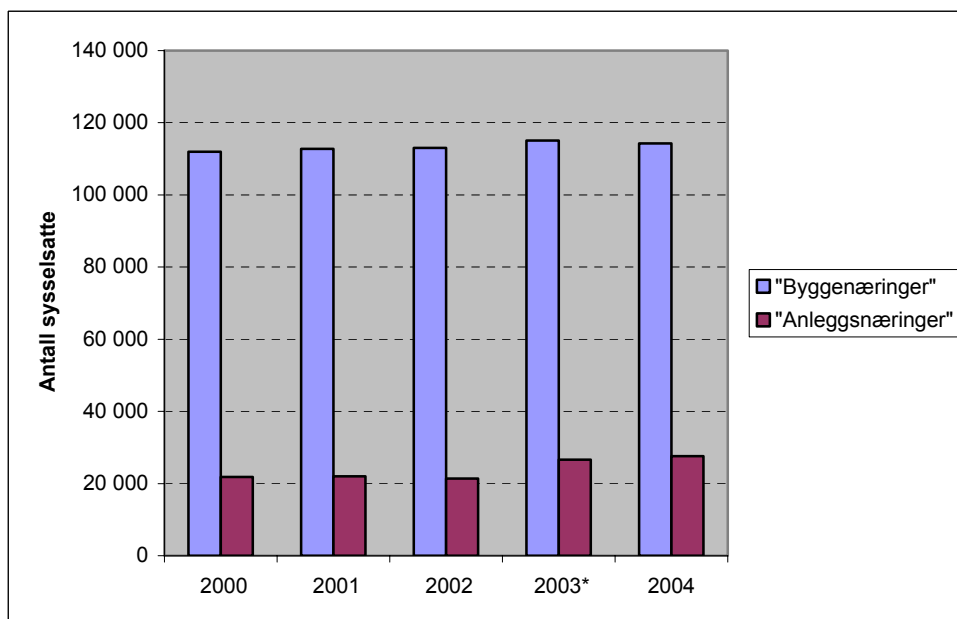
Figur 19. Bygge- og anleggsvirksomhet. Omsetning etter gruppering i byggenæringer og anleggsnæringer etter tabell 10. Millioner kroner. 2000-2005

*Anleggsveksten i 2003 skyldes for en stor del MESTA.

**Foreløpige tall fra terminvis omsetningsstatistikk

Figur 20. Bygge- og anleggsvirksomhet. Sysselsatte etter gruppering i byggenæringer og anleggsnæringer etter tabell 10. 2000-2004

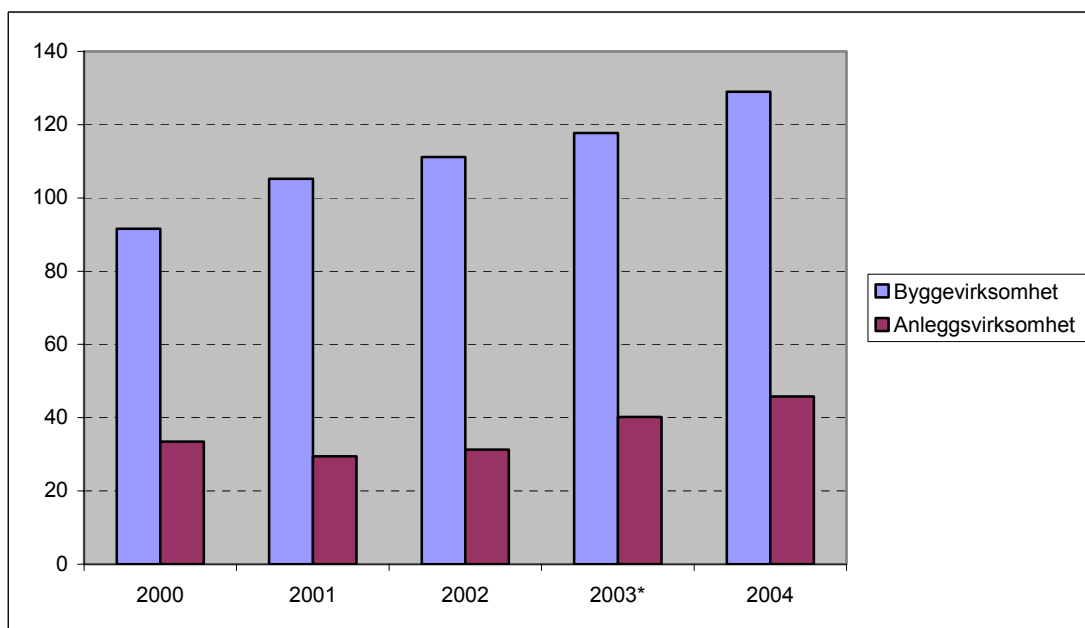
*Anleggsveksten i 2003 skyldes for en stor del MESTA.

5.1.5. Omsetning fordelt på bygge- og anleggsvirksomhet

I strukturundersøkelsen ber vi oppgavegiverne på foretaksnivå om å fordele omsetningen etter næring. Tabell 11 viser at i 2004 oppgis 96,6 prosent å være bygge- og anleggsvirksomhet, fordelt med over 70 prosent på byggevirksomhet og om lag 25 prosent på anleggsvirksomhet. Resten fordeler seg med noen små prosent på industri, varehandel og tjenesteyting. Utviklingen for byggevirksomheten og anleggsvirksomheten er vist i figur 21.

Tabell 11. Omsetning fordelt på næringsvirksomhet. Foretak. 2000-2004

	2000	2001	2002	2003	2004
Antall foretak	33 544	34 547	35 907	36 511	36 741
Omsetning i alt (mill. kr)	134 248	142 821	150 616	164 217	180 881
Byggevirksomhet (prosent)	68,2	73,7	73,8	71,7	71,3
Anleggsvirksomhet (prosent)	24,9	20,6	20,8	24,5	25,3
Annen industriell virksomhet (prosent)	1,7	1,1	0,8	0,8	0,6
Tjenestevirksomhet (prosent)	1,5	1	1,5	0,8	0,6
Varehandel (prosent)	3,6	3,6	3,1	2,1	2,2

Figur 21. Omsetning fordelt på bygge- og anleggsvirksomhet. Foretak. Milliarder kroner. 2000 - 2004

*Anleggsveksten i 2003 skyldes for en stor del MESTA.

I veiledningen til spørreundersøkelsen er grunnarbeid knyttet til byggevirksomheten definert som anleggsvirksomhet. Det har ført til at andelen anleggsvirksomhet er overestimert. Feilen vil bli rettet opp i 2006-undersøkelsen.

5.1.6. Rehabiliteringsvirksomhet

Det stor interesse for hvor stor andel rehabilitering av bygninger har av den totale bygge- og anleggsvirksomheten. I dette kapittelet presenterer vi noen upubliserte tall som belyser forholdet mellom nybygg, rehabilitering og anlegg.

Tall som hentes inn til strukturundersøkelsen viser at verdien av utført rehabilitering er om lag 30 prosent av totalen, dvs. ca. 50 milliarder kroner. Et utvalg av foretakene i strukturundersøkelsen blir bedt om å fordele verdien av utført arbeid på en rekke prosjektyper. Dataene har vist seg vanskelig å blåse opp til å gjelde hele næringen og blir ikke publisert pga. usikkerheten. I tabell 12 under viser vi tallene på et aggregert prosjektgruppe-nivå, dvs. nybygg, rehabilitering og anlegg. Tallene samsvarer godt når vi sammenligner med omsetningstallene i tabell 11. Det skyldes for en del at denne variabelen kontrolleres opp mot omsetningstallene, som er beskrevet i punkt 5.1.5.

Rehabilitering omfatter utbedring, ombygging (inkludert påbygg/tilbygg dersom det utgjør under 50 prosent av verdien av prosjektet), reparasjon og vedlikehold.

Tabell 12. Verdien av utført arbeid etter prosjekttype. Strukturundersøkelsen. Foretak. 2004

Verdien av all utført bygge- og anleggsvirksomhet	Milliarder kr.	Andel i prosent
I alt	168,4	100,0
Nybygg	73,8	43,8
Rehabilitering*	50,1	29,8
Anleggsvirksomhet	44,6	26,5

*Rehabilitering omfatter ombygging, reparasjon og vedlikehold

En annen statistikk hvor vi skiller mellom prosjektgruppene nybygg, rehabilitering og anlegg er produksjonsindeksen. I skjemaundersøkelsen til produksjonsindeksen blir oppgavegiverne bedt om å fordele de sysselsatte på arbeidsområdene nybygg, rehabilitering og anlegg. Tallene viser at 35,6 prosent av de sysselsatte i BA-næringen arbeider med rehabiliteringsvirksomhet. Tilsvarende andeler for nybygg og anleggsprosjekter er henholdsvis 42,7 og 21,6 prosent. Andelene er gjennomsnittlige kvartalstall i perioden 2003-2005. Andelene varierer forholdsvis lite i denne perioden.

5.1.7. Yrkesfordelingen i bygg og anlegg

Tabellen under viser andelen lønnstakere fordelt på faggrupper. Tallene er hentet fra den årlige lønnsstatistikken for 2005, hvor man benytter yrkeskoden i henhold til standard for yrkesklassifisering i A/A-registeret.

Forutsetter vi at de uspesifiserte stillingene fordeler seg som de spesifiserte, får vi at andelen håndverkere er om lag 62 prosent og andelen funksjonærer ca. 26 prosent.

Tabell 13. Yrkesfordelingen i bygge- og anleggsnæringen basert på datagrunnlaget til Lønnsstatistikken 2005

Faggrupper	Andel i prosent	
Administrative ledere	4,1	
Stillinger med krav til minst 4 års høyere utdanning	4,3	
Stillinger med krav til 1-3 års høyere utdanning	8,9	
Kontor-, salgs- og servicestillinger mv.	4,0	26,3
Murere	1,3	
Jernbindere, stilasbyggere, betong- og grunnarbeidere mv.	2,6	
Tømrere, snekkere mv.	17,7	
Tunnel- og fjellarbeidere	1,0	
Bygnings- og innredningsarbeidere mv.	0,7	
Jernbindere mv. innen nace 45.212	0,7	
Rørleggere	3,4	
Malere, byggtapetsere, overflatebehandlere, lakkerere mv.	1,6	
Elektrikere, elektronikere mv.	11,9	
Blikkenslagere	0,5	
Andre håndverkere og uspesifiserte håndverkstillinger	8,8	62,2
Operatører og sjåførere av mobile maskiner mv.	5,2	6,4
Stillinger uten krav til utdanning	4,1	5,1
Uspesifiserte stillinger	19,4	Fordelt
	100,0	100,0

6. Byggevareindustri

Byggevareindustrien er dekket av strukturstatistikken for industrien.¹⁶ Den årlige industristatistikken omfatter alle bedrifter klassifisert i næringene bergverksdrift og industri slik disse næringene er definert i Standard for næringsgruppering (SN 2002). Det er ikke gitt oppgaver knyttet til olje- og gassutvinning. I 2004 bestod den endelige populasjonen for hele industrinæringen av 21 680 bedrifter, og det er på grunnlag av data for disse bedriftene at bedriftstabellene er utarbeidet.

Industristatistikken blir utarbeidet på grunnlag av skjemainnhentede opplysninger, registerbaserte sysselsettingstall basert på Rikstrygdeverkets arbeidsgiverregister, regnskapsinformasjon fra Næringsoppgaven og årsregnskapsdata basert på innsendte årsregnskap til Brønnøysund-registrene. I tillegg brukes det sentrale bedrifts- og foretaksregister i Statistisk sentralbyrå intensivt i statistikkproduksjonen. Det vesentligste av tilganger til Bedrifts- og foretaksregisteret har Statistisk sentralbyrå fått fra Enhetsregisteret i Brønnøysund. Enhetsregisteret omfatter blant annet alle bedrifter registrert i Skattedirektoratets merverdiavgiftsmanntall (Momsregisteret) og Rikstrygdeverkets arbeidsgiverregister.

For 2004 ble kopi av næringsoppgaven innhentet for 14 925 foretak med 16 462 tilhørende bedrifter innen industrinæringen.

6.1.1. Utvalg

I tillegg til å bruke registeropplysninger henter Statistisk sentralbyrå inn opplysninger på eget skjema fra et utvalg av de største industribedriftene. Industristatistikken utvalg er basert på såkalte "cut-off" utvalg der alle bedrifter med minst 30 sysselsatte på trekketidspunktet blir tatt med. I tillegg blir alle bedrifter i flerbedriftsforetak som har minst en industribedrift med 30 eller flere sysselsatte tatt med. Deretter trekkes et stratifisert utvalg basert på næring og størrelse, slik at utvalget i 2004 totalt utgjorde 2 879 foretak med 3 623 tilhørende bedrifter. Bedriftene i dette utvalget sto for hele 90 prosent av total bruttoproduksjonsverdi og 80 prosent av total sysselsetting i bergverksdrift og industri.

6.1.2. Kontroll og revisjon

De innsamlede dataene gjennomgår en detaljert revisjon på mikronivå. Konsistenskontroller blir utført mellom poster på skjemaet, mot foregående år, mot produksjonsstatistikken, mot bedrift- og foretaksregisteret, mot Næringsoppgaven og mot årsregnskapene.

6.1.3. Sammenlignbarhet over tid og sted

Industristatistikken hovedfiler foreligger på maskinlesbart medium tilbake til 1966, og i hovedsak er dataene sammenlignbare mht dekning og sammenhengende mht til begreper. Imidlertid påvirker endringer i næringsstandarder, regnskapslovgivning, klassifiseringspraksis, utvalg, detaljer i begrepene m.m. til at sammenlignbarheten begrenses noe. De største endringene kommenteres mer detaljert i NOS-Industristatistikk (Norges Offentlige Statistikk).

¹⁶ <http://www.ssb.no/sti/>. Alle tabeller og figurer om byggevareindustrien bygger på strukturstatistikken for industrien. Alle verditall er målt i løpende priser.

6.1.4. Omfang

Byggevarerindustrien og bygge- og anleggsrettet bergverksdrift inngår begge i strukturstatistikken for industrien. I samarbeid med Fellesforbundet har Statistisk sentralbyrå definert disse gruppene som alle bedrifter som er plassert i følgende næringsundergrupper:

Tabell 14. Næringer som inngår i bygge- og anleggsrettet bergverksdrift og byggevarerindustrien.

NACE	Næringsstekst	NACE	Næringsstekst
14.110	Bryting av bygningsstein mv.	26.400	Mur-og teglsteinproduksjon mv.
14.130	Bryting av skifer	26.510	Sementproduksjon
14.210	Utvinnning fra grus- og sandtak	26.530	Gipsproduksjon
20.101	Saging og høvling av tre	26.610	Betongvarer for bygg og anlegg
20.102	Treimpregnering	26.620	Gipsvarer for bygg og anlegg
20.200	Bygnings- og møbelplateprod.	26.630	Ferdigblandet betong
20.301	Ferdighusproduksjon	26.640	Mørtelproduksjon
20.302	Bygningsartikkelproduksjon	26.650	Fibersementproduksjon
21.240	Tapetproduksjon	26.660	Annen betong-, sement- og gipsprod.
24.301	Maling- og lakkproduksjon	26.700	Steinbearbeiding
25.230	Byggevarerprod. av plast	26.810	Slipestoffproduksjon
26.110	Planglassproduksjon	26.820	Prod. av ikke-met. mineralprod. el.
26.120	Planglassbearbeiding	28.110	Prod. av metallkonstruksjoner
26.140	Glassfiberproduksjon	28.120	Bygningsartikkelprod. av metall
26.220	Keramisk sanitærutstyr	28.210	Prod. av metallbeholdere
26.300	Keramisk byggematerialproduksjon	28.220	Sentralv.kjeler- og radiatorprod.

6.2. Hovedtall for byggevarerindustrien

Tabell 15. Sysselsetting i byggevarerindustrien og i industri og bergverk totalt. 2004.

Næringsområde	Sysselsetting totalt i industri og bergverk	Sysselsetting i byggevarerindustrien	Sysselsetting i byggevarerindustrien som andel av totalsysselsetting i industri og bergverk
10,12-37 INDUSTRI OG BERGVERK	264 346	35 030	13 %
10,12-14 BERGVERK	4 143	2 627	63 %
15-37 INDUSTRI	260 203	32 403	12 %
15-16 NÆRINGS- OG NYTELSESMIDLER	51 711		
17-19 TEKSTIL-, BEKLEDNINGSVARER, LÆR OG LÆRVARER	5 747		
20 TREVARER	15 176	14 089	93 %
21 PAPIRMASSE, PAPIR OG PAPIRVARER	7 914	6	0 %
22 FORLAGSVIRKSOMHET, GRAFISK PRODUKSJON MV.	29 607		
23-24 PETROLEUMS- OG KJEMISKE PRODUKTER	14 116	1 046	7 %
25 GUMMI- OG PLASTPRODUKTER	5 558	786	14 %
26 ANDRE IKKE-METALLHOLDIGE MINERALPRODUKTER	9 870	8 827	89 %
27 METALLER	12 791		
28 METALLVARER, UNNTATT MASKINER OG UTSTYR	20 032	7 649	38 %
29 MASKINER OG UTSTYR	22 536		
30-33 ELEKTRISKE OG OPTISKE PRODUKTER	18 316		
35.114/5 OLJEPLATTFORMER	18 067		
34-35(-35.114/5) TRANSPORTMIDLER	16 598		
36-37 ANNEN INDUSTRIPRODUKSJON	12 164		

Sysselsettingen i byggevarerindustrien utgjorde 13 prosent av den totale sysselsettingen i industri og bergverk. I likhet med omsetningen er andelen størst innen bergverk (63 prosent), trevarer (93 prosent) og 'andre ikke-metallholdige mineralprodukter' (89 prosent).

Tabell 16. Hovedtall for byggevareindustrien. 2004

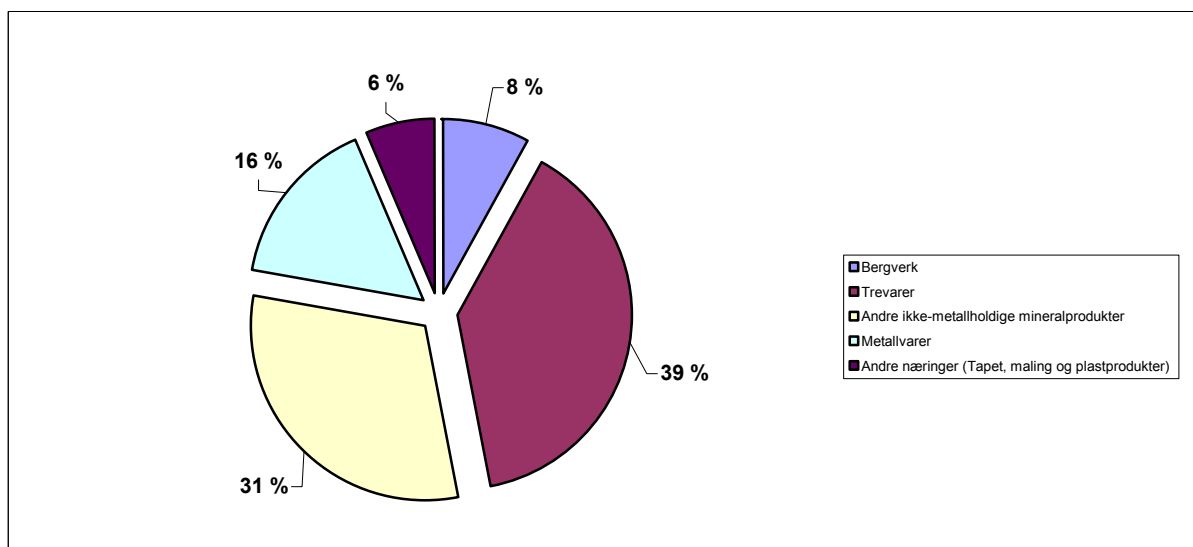
Næring	Antall bedrifter	Sysselsetting	Omsetning <i>Mill. kr</i>
BYGGEVAREINDUSTRIEN TOTALT	3 678	35 030	56 097
BERGVERK	625	2 627	4 554
<i>Bryting av bygningsstein mv.</i>	100	626	1 017
<i>Bryting av skifer</i>	53	168	170
<i>Utvinning fra grus- og sandtak</i>	472	1 833	3 368
TREVARER	1 657	14 089	21 772
<i>Saging og høvling av tre</i>	798	4 367	8 463
<i>Treimpregnering</i>	16	156	354
<i>Bygnings- og møbelplateprod.</i>	28	1 104	2 121
<i>Ferdighusproduksjon</i>	146	2 313	4 147
<i>Bygningsartikkelproduksjon</i>	669	6 149	6 687
PAPIRMASSE, PAPIR OG PAPIRVARER	3	6	2
<i>Tapetproduksjon</i>	3	6	2
PETROLEUMS- OG KJEMISKE PRODUKTER	31	1 046	2 415
<i>Maling- og lakkproduksjon</i>	31	1 046	2 415
GUMMI- OG PLASTPRODUKTER	66	786	1 177
<i>Byggevareprod. av plast</i>	66	786	1 177
ANDRE IKKE-METALLHOLDIGE MINERALPRODUKTER	715	8 827	17 243
<i>Planglassproduksjon</i>	15	103	128
<i>Planglassbearbeiding</i>	44	768	952
<i>Glassfiberproduksjon</i>	18	650	1 367
<i>Keramisk sanitærutstyr</i>	6	118	380
<i>Sementproduksjon</i>	2	404	1 018
<i>Betongvarer for bygg og anlegg</i>	153	2 888	4 849
<i>Gipsvarer for bygg og anlegg</i>	3	196	447
<i>Ferdigblandet betong</i>	165	819	2 585
<i>Mørtelproduksjon</i>	14	69	180
<i>Fibersementproduksjon</i>	2	35	:
<i>Annen betong-, sement- og gipsprod.</i>	18	69	67
<i>Steinbearbeiding</i>	185	775	771
<i>Slipestoffproduksjon</i>	2	53	:
<i>Prod. av ikke-met. mineralprod. el.</i>	84	1 836	4 266
METALLVARER	581	7 649	8 932
<i>Prod. av metallkonstruksjoner</i>	396	5 855	6 722
<i>Bygningsartikkelprod. av metall</i>	154	1 442	1 826
<i>Prod. av metallbeholdere</i>	29	312	346
<i>Sentralv.kjeler- og radiatorprod.</i>	2	40	:

Tabell 17. Omsetning i byggevareindustrien og i industri og bergverk totalt. 2004

Næringsområde	Omsetning totalt i industri og bergverk Mill. kr	Omsetning i byggevareindustrien Mill. kr	Omsetning i byggevareindustrien som andel av totalomsetning i industri og bergverk
10,12-37 INDUSTRI OG BERGVERK	566 280	56 097	10 %
10,12-14 BERGVERK	8 624	4 554	53 %
15-37 INDUSTRI	557 656	51 543	9 %
15-16 NÆRINGS- OG NYTELSESMIDLER	142 394		
17-19 TEKSTIL-, BEKLEDNINGSVARER, LÆR OG LÆRVARER	5 944		
20 TREVARER	22 781	21 772	96 %
21 PAPIRMASSE, PAPIR OG PAPIRVARER	20 372	2	0 %
22 FORLAGSVIRKSOMHET, GRAFISK PRODUKSJON MV.	38 135		
23-24 PETROLEUMS- OG KJEMISKE PRODUKTER	79 493	2 415	3 %
25 GUMMI- OG PLASTPRODUKTER	8 513	1 177	14 %
26 ANDRE IKKE-METALLHOLDIGE MINERALPRODUKTER	18 061	17 243	95 %
27 METALLER	53 175		
28 METALLVARER, UNNTATT MASKINER OG UTSTYR	23 973	8 932	37 %
29 MASKINER OG UTSTYR	35 053		
30-33 ELEKTRISKE OG OPTISKE PRODUKTER	33 941		
35.114/5 OLJEPLATTFORMER	32 797		
34-35(-35.114/5) TRANSPORTMIDLER	26 787		
36-37 ANNEN INDUSTRIPRODUKSJON	16 236		

Byggevareindustrien stod for 10 prosent av den totale omsetningen i industri og bergverk totalt i 2004. Bygge- og anleggsrettet bergverksdrift hadde en andel på 53 prosent av totalen for bergverk, mens tilsvarende tall for industridelen var 9 prosent. Innen industrien er det særlig innen trevarer og 'andre ikke-metallholdige mineralprodukter' byggevareindustrien har høye omsetningsandeler med henholdsvis 96 og 95 prosent.

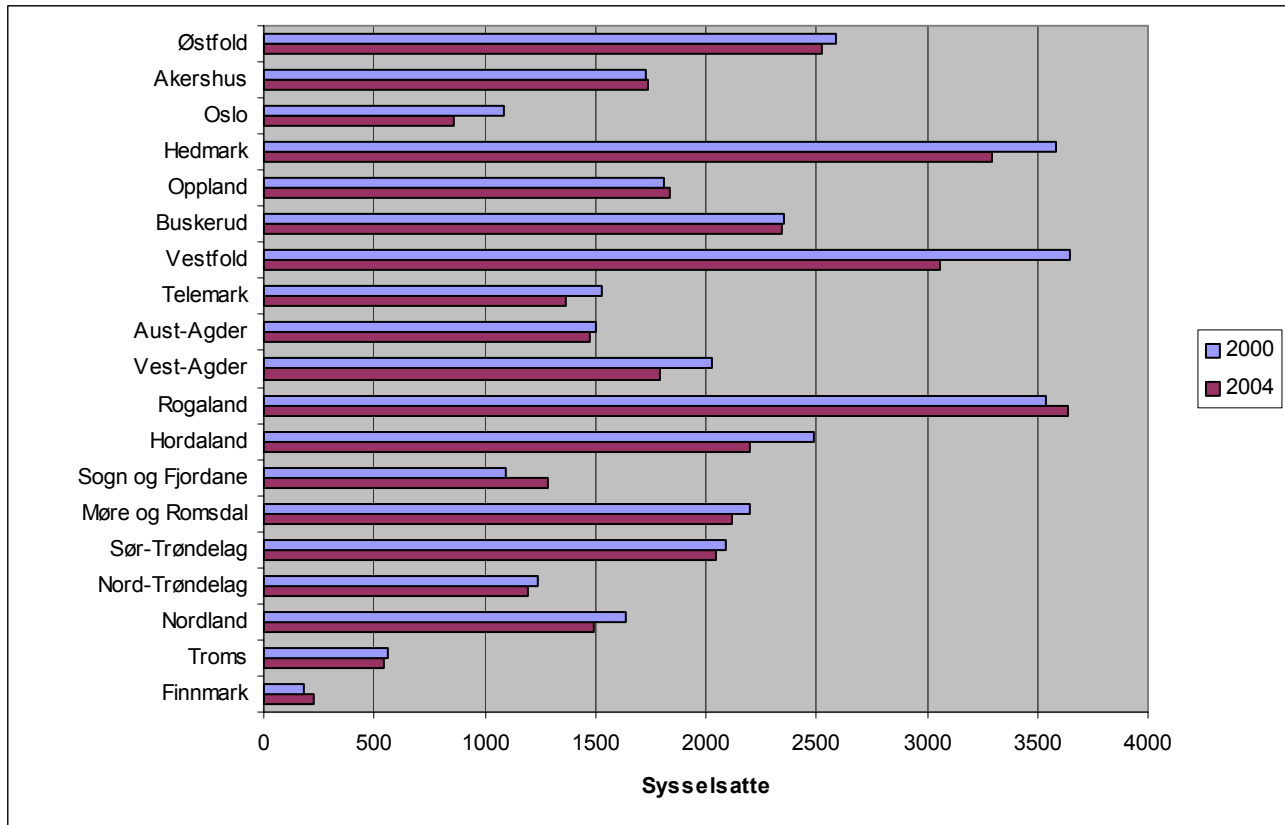
Figur 22. Omsetning i næringsgrupper som andel av byggevareindustrien totalt. 2004

De dominerende næringsgruppene i byggevareindustrien er trevarer og metallvarer. De to næringsgruppene bidrar med 70 prosent av den totale omsetningen.

6.3. Regional fordeling av byggevareindustrien

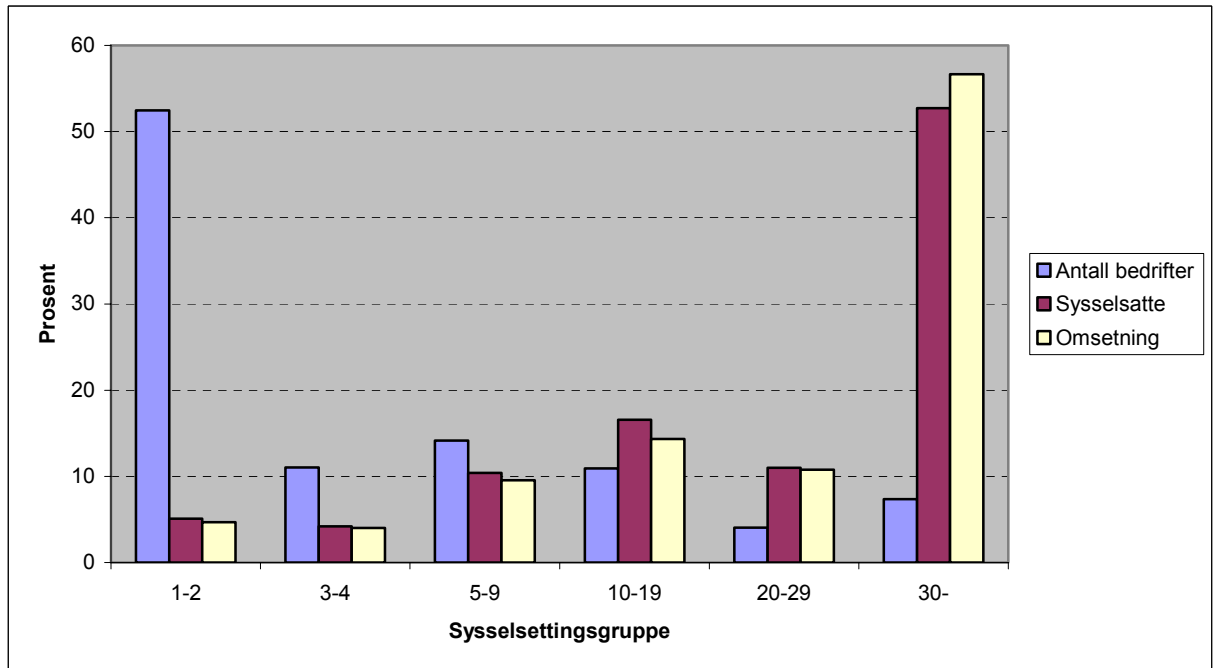
Figur 23. Sysselsatte i byggevareindustrien fordelt på fylke. 2000 og 2004

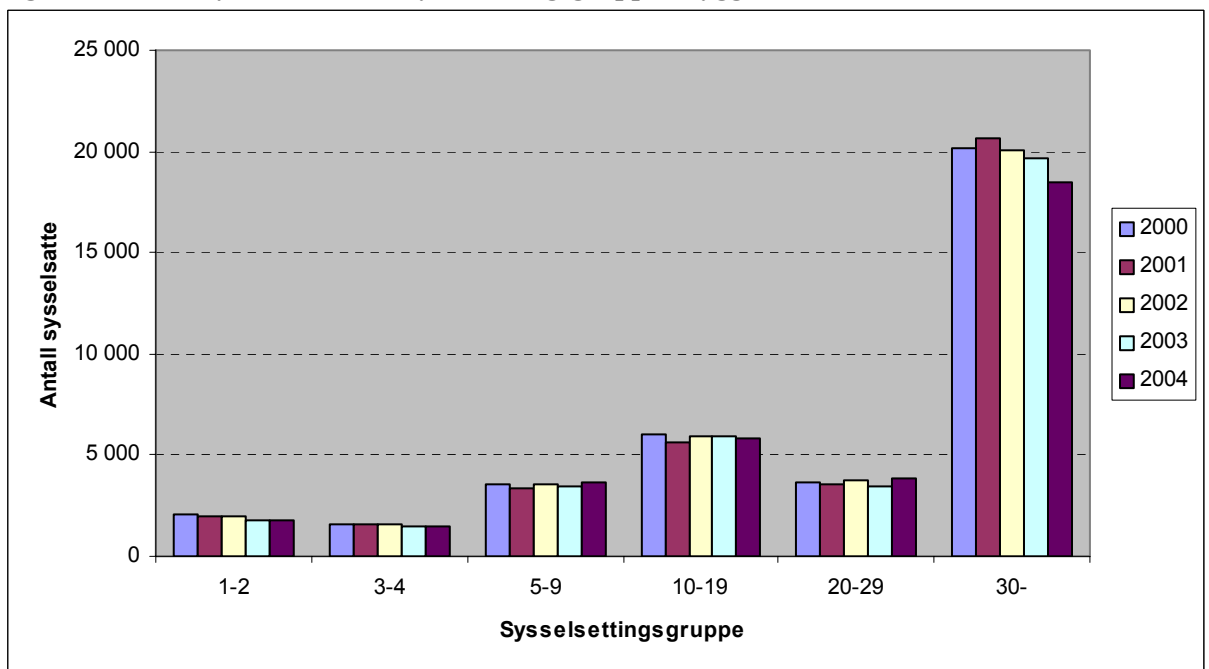
Sysselsettingen i byggevareindustrien har falt i de fleste fylker fra 2000 til 2004. I Akershus, Oppland, Rogaland, Sogn og Fjordane og Finnmark har sysselsettingen økt noe, men ikke tilstrekkelig til å kompensere nedgangen i de andre fylkene. Den totale sysselsettingen i byggevareindustrien falt med 1 868 personer i denne perioden (se tabell 19, avsnitt 6.5).

6.4. Bedriftsstrukturen i byggevareindustrien

Figur 24. Andel bedrifter, sysselsatte og omsetning i byggevareindustrien etter sysselsettingsgruppe. Prosent. 2004

Figur 25. Antall sysselsatte etter sysselsettingsgruppe i byggevareindustrien. 2000-2004

Byggevareindustrien karakteriseres av at over halvparten av bedriftene kun sysselsetter inntil to personer, mens over halvparten av de sysselsatte arbeider i bedrifter med tretti eller flere arbeidstakere. Sysselsettingen har vært relativt stabil i byggevareindustrien med unntak av bedriftene i sysselsettingsgruppen '30-' der den har falt de siste årene.

6.5. Utvikling i byggevareindustrien fra 2000 til 2004

Tabell 18. Antall bedrifter i byggevareindustrien og industri og bergverk totalt. 2000-2004

Næring	2000	2001	2002	2003	2004
Industri og bergverk totalt	22 281	21 957	22 610	21 808	21 680
Byggevareindustrien totalt	3 853	3 789	3 785	3 684	3 678
Bergverk	617	603	630	625	625
Trevarer	1 810	1 768	1 742	1 671	1 657
Andre ikke-metallholdige mineralprodukter	756	740	738	711	715
Metallvarer	564	575	578	582	581
Andre næringer (Tapet, maling og plastprodukter)	106	103	97	95	100

Tabell 19. Antall sysselsatte i byggevareindustrien og industri og bergverk totalt. 2000-2004

Næring	2000	2001	2002	2003	2004
Industri og bergverk totalt	296 210	287 854	284 065	273 176	264 364
Byggevareindustrien totalt	36 898	36 774	36 842	35 775	35 030
Bergverk	2 634	2 687	2 676	2 616	2 627
Trevarer	14 527	14 286	14 311	14 266	14 089
Andre ikke-metallholdige mineralprodukter	8 405	8 334	8 967	8 918	8 827
Metallvarer	9 385	9 626	9 070	8 110	7 649
Andre næringer (Tapet, maling og plastprodukter)	1 947	1 841	1 818	1 865	1 838

Antall bedrifter i byggevareindustrien ble redusert med 175 fra 2000 til 2004, en nedgang på 5 prosent. Sysselsettingen falt også med 5 prosent (1 868 personer) i samme periode. Til sammenligning ble antall bedrifter i industri og bergverk totalt redusert med 3 prosent, mens sysselsettingen sank med 11 prosent.

Tabell 20. Omsetning i byggevareindustrien og industri og bergverk totalt i mill. kr. 2000-2004

Næring	2000	2001	2002	2003	2004
Industri og bergverk totalt	519 334	535 564	524 257	522 033	567 388
Byggevareindustrien totalt	48 043	50 725	50 610	49 546	56 097
Bergverk	3 876	4 253	4 149	4 120	4 554
Trevarer	18 185	18 984	18 330	18 865	21 772
Andre ikke-metallholdige mineralprodukter	13 932	14 554	15 210	15 286	17 243
Metallvarer	8 846	9 685	9 648	8 155	8 932
Andre næringer (Tapet, maling og plastprodukter)	3 203	3 249	3 274	3 121	3 595

Tabell 21. Verdiskapning målt i bearbeidingsverdi i byggevareindustrien og industri og bergverk totalt i mill. kr. 2000-2004

Næring	2000	2001	2002	2003	2004
Industri og bergverk totalt	140 946	144 458	144 072	151 536	163 868
Byggevareindustrien totalt	15 437	16 795	17 014	16 343	18 357
Bergverk	1 631	1 757	1 812	1 587	1 771
Trevarer	5 093	5 982	5 426	5 543	6 468
Andre ikke-metallholdige mineralprodukter	4 571	4 479	4 934	4 888	5 465
Metallvarer	3 297	3 721	3 856	3 322	3 508
Andre næringer (Tapet, maling og plastprodukter)	845	856	987	1 003	1 145

Omsetningen i byggevareindustrien falt fra 2001 til 2003, for så å ta seg kraftig opp i 2004. Det er verdt å merke seg at omsetningen er målt i løpende priser, slik at volumutviklingen trolig viser sterkere tilbakegang fra 2001 til 2003. I perioden fra 2000 til 2004 gikk omsetningen i byggevareindustrien opp med 17 prosent mens verdiskapningen økte med 19 prosent.

For industri og bergverk totalt ser vi en litt annet utvikling. Omsetningen gikk opp med 9 prosent mens verdiskapningen steg med 16 prosent. Denne utviklingen med bedre marginer kan forklares med en effektivisering i enkelte store industrinæringer som oljeraffinering og metallproduksjon. Vi finner imidlertid ikke den samme utviklingen i byggevareindustrien.

Tabell 22. Totale lønnskostnader i byggevareindustrien og industri og bergverk totalt i mill. kr. 2000-2004

Næring	2000	2001	2002	2003	2004
Industri og bergverk totalt	97 571	99 907	102 824	101 513	104 729
Byggevareindustrien totalt	10 968	11 660	11 967	11 848	12 364
Bergverk	809	872	931	904	948
Trevarer	3 745	3 959	4 026	4 166	4 379
Andre ikke-metallholdige mineralprodukter	2 850	3 025	3 229	3 313	3 506
Metallvarer	2 918	3 128	3 022	2 686	2 724
Andre næringer (Tapet, maling og plastprodukter)	647	676	759	780	806

Reduksjonen i totale lønnskostnader fra 2002 til 2003 må sees i sammenheng med at sysselsettingen falt i samme periode.

7. Tjenesteytende næringer¹⁷

Under følger en oversikt over virksomheter innenfor deler av tjenestesektoren det er naturlig å inkludere i et utvidet BAE begrep. Det er næringer som leverer tjenester eller arbeidskraft til BA- næringen (arkitekt- og rådgivende ingeniørvirksomhet og 'formidling og utleie av arbeidskraft') og næringer som er knyttet til omsetning, drift og vedlikehold av eiendom. Tallene for perioden 2000 til 2004 er hentet fra strukturundersøkelsen. Omsetningstallene for 2005 er beregnet ved å benytte årsveksten i den kvartalsvise omsetningsindeksen.

Ser vi bort ifra formidling og utleie av arbeidskraft, sysselsatte disse næringene til sammen vel 40 000 personer og omsatte for 115 milliarder kroner i 2004, ifølge strukturstatistikken.

7.1. Omsetning og drift av fast eiendom

Næringen består av følgende femsifrede næringsundergrupper :

Tabell 23. Næring 70 Omsetning og drift av fast eiendom

70.111 Boligbyggelag
70.112 Utvikling og salg av egen fast eiendom ellers (dvs. unntatt boligbyggelag)
70.120 Kjøp og salg av egen fast eiendom
70.201 Borettslag
70.202 Utleie av egen fast eiendom ellers (dvs. unntatt borettslag)
70.310 Eiendomsmekling
70.321 Eiendomsforvaltning
70.322 Vaktmestertjenester

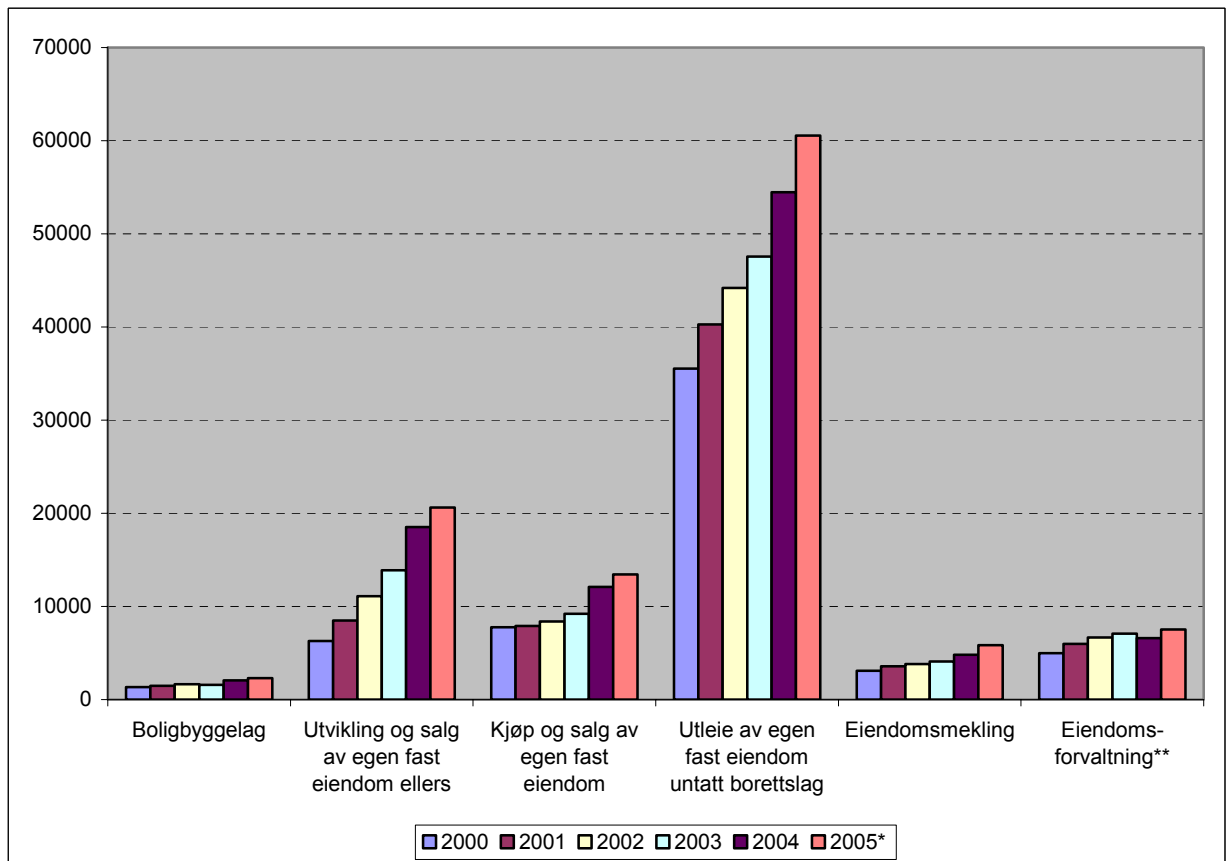
Utviklingen i sysselsetting og omsetning er vist i figurene 26 og 27. I perioden 2000 til 2005 har omsetningen i disse næringene steget med 87 prosent i løpende priser. 'Utvikling og salg av egen fast eiendom (unntatt boligbyggelag)' har hatt størst omsetningsvekst, nær 230 prosent.

For næringsundergruppe 70.201 'Borettslag' foreligger det ingen statistikk. Grunnen er at det har vært meget vanskelig å hente inn data fra borettslag. I 2002 ble 70.322 'Vaktmestertjenester' skilt ut som egen femsifret næringsundergruppe under fire-sifret næringsgruppe 70.32 'Eiendomsforvaltning'.

Strukturundersøkelsen for 2004 viser at vel 70 prosent av bedriftene og 50 prosent av de sysselsatte (24 512 personer) er knyttet til næringsundergruppen 'Utleie av egen fast eiendom unntatt borettslag'. Næringsundergruppens andel av omsetningen var 55 prosent i 2004. Blant de øvrige undergruppene er det innen 'eiendomsmekling' og 'eiendomsforvaltning' vi finner flest sysselsatte.

¹⁷ <http://www.ssb.no/emner/10/14/stefu/>

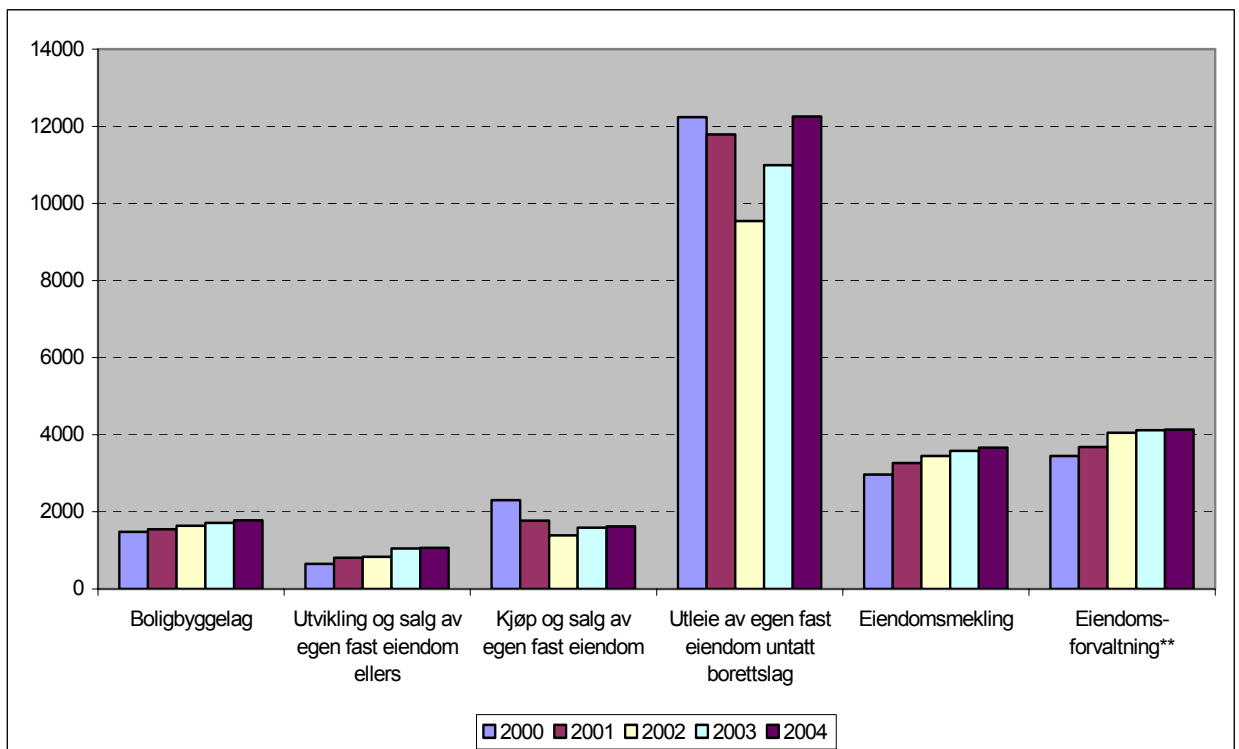
Figur 26. Omsetning etter næringsundergrupper i næring 70, Omsetning og drift av fast eiendom. Millioner kroner. 2000-2005

*2005 tallene er beregnet ved å bruke årsveksten fra 2004 til 2005 fra den kvartalsvise omsetningsindeksen

**Inkluderer vaktmestertjenester

Figur 27. Sysselsatte etter næringsundergrupper i næring 70, Omsetning og drift av fast eiendom. 2000-2004

**Inkluderer vaktmestertjenester

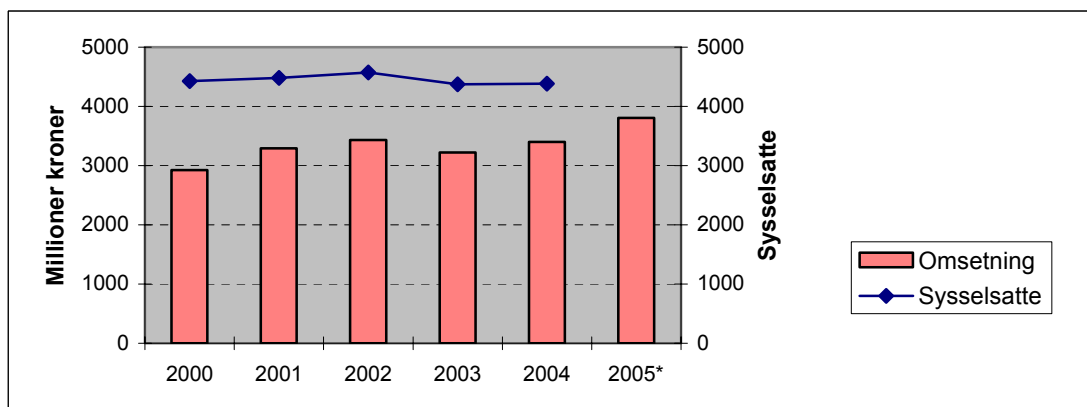
7.2. Utleie av bygge- og anleggsmaskiner

I 2004 var det 577 bedrifter som drev med utleie av bygge- og anleggsmaskiner uten fører (næringsgruppe 71.32), ifølge strukturundersøkelsen. Det er 166 eller 40 prosent flere enn i 2000. I 2004 sysselsatte bedriftene i denne næringen 1 624 personer og bedriftene hadde en omsetning på 2 683 millioner kroner. Fra 2004 til 2005 steg omsetningen med nesten 20 prosent, ifølge den kvartalsvise omsetningsindeksen.

7.3. Arkitektvirksomhet og byggeteknisk konsulentvirksomhet

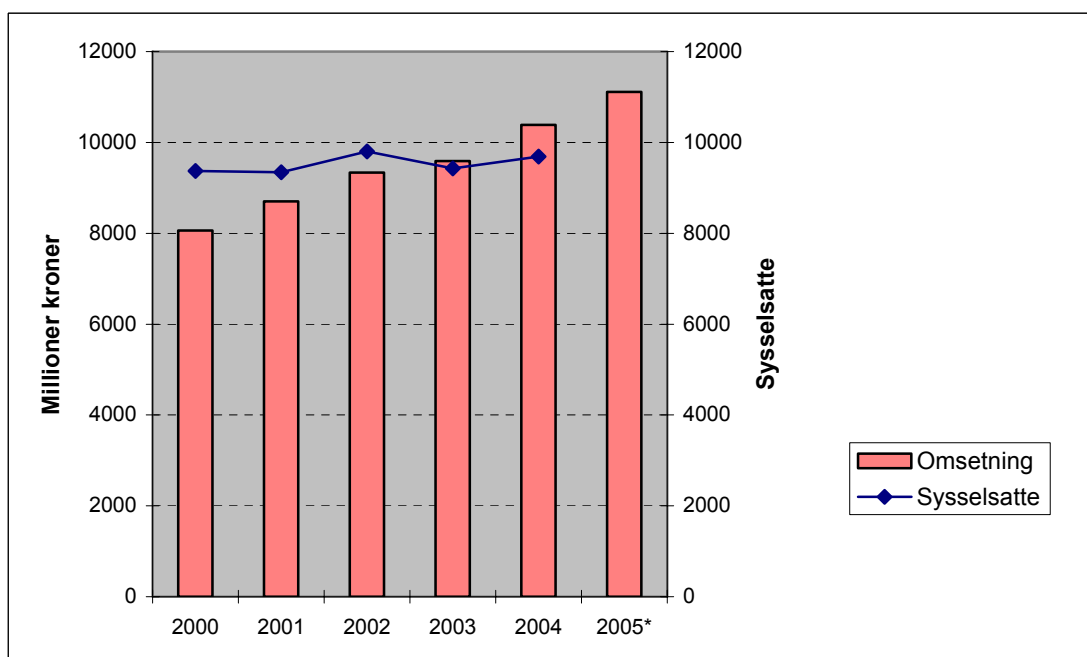
Arkitektvirksomhet og byggeteknisk konsulentvirksomhet er plassert i næringsundergruppene 74.201 og 74.202. I 2004 omsatte 14 075 sysselsatte i disse næringene tjenester for 13,8 milliarder kroner, ifølge strukturundersøkelsen. Fra 2004 til 2005 steg omsetningen med vel åtte prosent til 14,9 milliarder kroner, ifølge den kvartalsvise omsetningsindeksen. I perioden 2000 til 2005 økte omsetningen i arkitektvirksomhet og byggeteknisk konsulent med henholdsvis 30,2 og 38,7 prosent, målt i løpende priser.

Figur 28. Arkitektvirksomhet, Omsetning og sysselsatte. 2000 - 2005

*2005 tallene er beregnet ved å bruke årsveksten fra 2004 til 2005 fra den kvartalsvise omsetningsindeksen

Figur 29. Byggeteknisk konsulentvirksomhet, Omsetning og sysselsatte. 2000 - 2005

*2005 tallene er beregnet ved å bruke årsveksten fra 2004 til 2005 fra den kvartalsvise omsetningsindeksen

7.4. Formidling og utleie av arbeidskraft

Næringsklassifiseringen NACE skiller mellom formidling og utleie av arbeidskraft på fineste nivå (fem siffer). Utleiebedriftene driver tjenester knyttet til utleie av permanent eller midlertidig arbeidskraft til oppdragsgiver. Lønn betales av utleier. Det innebærer at arbeidstakerne er å betrakte som sysselsatte i utleiebedriftene. Bedrifter innen formidling av arbeidskraft driver tjenester knyttet til rekruttering, det vil si utvelgelse og ansettelse av personale for oppdragsgiver på permanent eller midlertidig basis. Tjenestene kan tilbys arbeidsgiver eller potensiell arbeidstaker, og kan for eksempel inkludere utarbeidelse av stillingsbeskrivelse og CV, utvelgelse og testing av søkere, sjekk av referanser etc. Arbeidskraften som formidles mottar ikke lønn fra formidlingsbedriftene, og er dermed heller ikke å betrakte som sysselsatt i næringen.

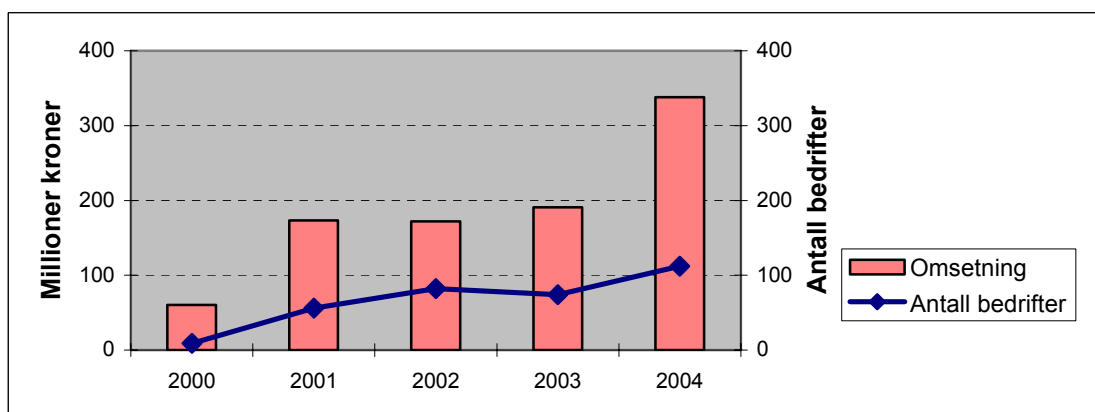
Siden 2001 har antall sysselsatte i næringsundergruppen 'Utleie av arbeidskraft' hatt en nedadgående trend. I 2004 var 21 905 personer sysselsatt i næringen. Det er 4 753 færre enn i 2001. Formidling av arbeidskraft har derimot økt kraftig i perioden 2000 til 2004. Antall bedrifter har økt fra 9 i 2000 til 112 i 2004 mens omsetningen har mer enn femdoblet seg i denne perioden. Fra 2003 til 2004 steg omsetningen i næringsundergruppen 'Formidling av arbeidskraft' med nær 80 prosent til 338 millioner kroner. Tilsvarende vekst for utleie av arbeidskraft var kun 5,6 prosent. Ifølge omsetningsindeksen var veksten for begge næringene til sammen 22,8 prosent fra 2004 til 2005. (Omsetningsindeksen skiller ikke mellom næringsundergruppene.) Det gir en samlet omsetning på nær 9,7 milliarder i 2005 for disse to næringsundergruppene, og betyr en kraftig vekst i 'Utleie av arbeidskraft' fra 2004 til 2005.

Tabell 24. Formidling og utleie av arbeidskraft. Omsetning 2000 - 2005

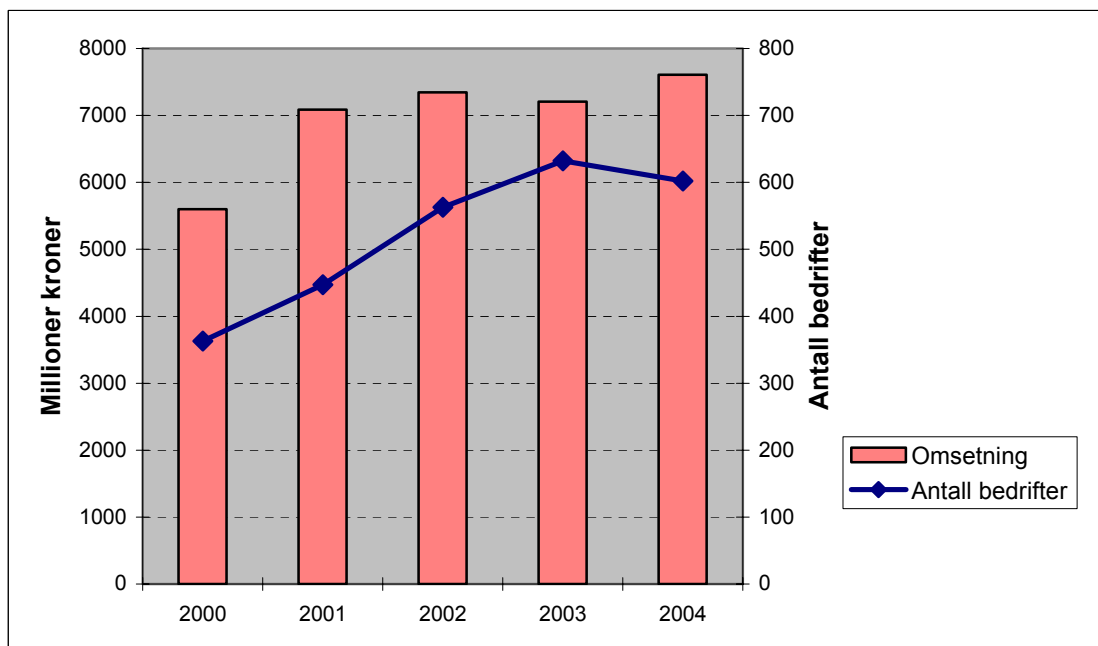
	Omsetning (millioner. kr)					
	2000	2001	2002	2003	2004	2005*
Formidling av arbeidskraft	60	173	172	191	338	
Utleie av arbeidskraft	5 599	7 086	7 343	7 206	7 610	
Formidling og utleie av arbeidskraft i alt	5 659	7 259	7 515	7 396	7 948	9 760

*2005 tallene er beregnet ved å bruke årsveksten fra 2004 til 2005 fra den kvartalsvise omsetningsindeksen

Figur 30. Formidling av arbeidskraft. Omsetning og antall bedrifter. 2000 - 2004

Figur 31. Utleie av arbeidskraft. Omsetning og antall bedrifter. 2000 - 2004

Med prosjektstøtte fra Eurostat ble det i 2004-undersøkelsen sendt ut et tilleggsskjema til oppgavegiverne i næringsundergruppen 'Utleie av arbeidskraft' der de ble bedt om å fordele omsetningen etter hvilken næring arbeidskraften er leid ut til. I denne undersøkelsen ble ikke BA-næringen skilt ut fra industri som egen næring, men fra og med strukturundersøkelsen for 2005 vil dette bli gjort. Vi vil da kunne si noe om hvor stor andel av omsetningen som er knyttet til bygge- og anleggsvirksomhet.

Vedlegg

Sysselsatte 16-74 år innen utvalgte bygge- og anleggsrelaterte næringer. 4. kvartal 2005

Yrkeskode	I alt	Bygge- og anleggsrettet bergverksdrift	Bygge- og anleggs- industri	Bygge- og anleggs- virksomhet	Eiendomsforv., tjenester	Formidling og utleie av arbeidskraft
I alt	255 303	2 657	33 427	149 450	40 596	29 173
1110 Politikere	1	0	0	0	0	1
1120 Toppledere off.adm., diplomater	0	0	0	0	0	0
1141-3 Ledere i organisasjoner	20	0	4	4	9	3
1210 Administrerende direktører	3 574	38	544	2 081	755	156
1220 Produksjonsdir. uspesifisert næring	0	0	0	0	0	0
1221 Produksjonsdir. primærnæringer	12	0	5	3	2	2
1222 Produksjonsdir. industri/utvin. mv.	939	58	740	109	21	11
1223 Produksjonsdir. bygg/anlegg	1 564	9	79	1 317	158	1
1224 Produksjonsdir. handel/hotell/rest.	46	0	10	8	12	16
1225 Produksjonsdir. transport/komm.	225	1	1	204	5	14
1226 Produksjonsdir. finans/eiendom mv.	749	0	8	27	578	136
1227 Produksjonsdir. off.adm.	417	6	7	4	13	387
1228 Produksjonsdir. underv./ helse/sos.	12	0	0	1	2	9
1229 Produksjonsdir. annen tj.yting	22	0	4	9	7	2
1231 Admin.-/økonomidirektører	1 562	19	287	599	520	137
1232 Personaldirektører	244	1	53	121	29	40
1233 Salgsdirektører	388	5	195	76	55	57
1234 Informasjonsdirektører ol.	407	5	160	82	104	56
1235 Innkjøpsdirektører o.l.	285	1	90	160	18	16
1236 IT-direktører	99	0	30	23	31	15
1237 Forskningsdirektører	47	3	27	7	8	2
1239 Andre spesialdir.	255	3	69	122	53	8
1310 Ledere uspesifisert næring	430	4	34	144	207	41
1311 Ledere primærnæringer	2	0	0	1	1	0
1312 Ledere industri/utvinning	360	42	273	31	14	0
1313 Ledere bygg/anlegg	2 468	14	38	2 314	101	1
1314 Ledere varehandel mv.	178	1	15	103	49	10
1315 Ledere hotell/restaurant	20	1	1	2	14	2
1316 Ledere transport/komm.	31	2	0	7	21	1
1317 Ledere finans/eiendomsdrift mv.	1 652	1	3	27	1 538	83
1318 Ledere renovasjon/pers.tj.yting mv.	7	0	0	3	3	1
1319 Ledere annen tjenesteyting	22	0	0	6	11	5
2111 Fysikere ol.	19	0	0	0	19	0
2112 Meteorologer	0	0	0	0	0	0
2113 Kjemikere	10	0	6	0	0	4
2114 Geologer/geofysikere	83	0	0	63	13	7
2121 Matematikere ol.	1	0	0	1	0	0
2122 Statistikere	5	0	0	0	0	5
2130,3120 IT-programmering/drift	1 873	2	106	424	274	1 067
2141 Sivilarkitekter mv.	3 908	0	11	66	3 802	29
2142 Siviling. (bygg og anlegg)	5 332	0	152	2 717	2 442	21
2143 Siviling. (elkraftteknikk)	99	0	1	13	78	7
2144 Siviling. (elektronikk/telekomm.)	157	0	3	54	90	10
2145 Siviling. (maskin/marintekn.)	278	1	13	39	194	31
2146 Siviling. (kjemi)	88	0	66	2	13	7
2147 Siviing. (geofag ol.)	116	7	27	5	42	35
2148 Landmålere ol.	73	0	0	14	54	5
2149 Andre siviling.	322	2	30	37	222	31
2211 Biologer mv.	3	0	0	0	3	0
2212 Sivilagronomer ol.	14	0	1	0	12	1
2221 Leger	80	0	3	4	64	9
2222 Tannleger	42	0	0	1	39	2
2223 Veterinærer	14	0	0	0	14	0
2224 Farmasøyer	2	0	0	0	1	1
2225 Ernæringsfysiologer	0	0	0	0	0	0
2230,3231 Sykepleiere mv.	280	0	5	14	23	238
2310 Universitets/høyskolelektorer mv.	48	0	3	8	19	18
2320 Lektorer/adjunkter vg. skole	2	0	0	0	0	2
2340 Spesialpedagoger	1	0	0	0	1	0
2351-9 Studieinspektører mv.	22	0	0	7	1	14
2411-9 Høyere saksbeh. off.adm.	695	1	5	7	29	653
2511 Autoriserte revisorer mv.	234	1	13	84	75	61
2512 Personal-/org.konsulenter	694	2	22	191	98	381
2519 Markedsanalytikere ol.	315	1	43	40	118	113
2521 Advokater	213	0	2	13	146	52
2522 Domstolsjurister	1	0	0	0	0	1
2523 Politjurister ol.	2	0	0	0	0	2
2531 Konservatorer ol.	15	0	2	1	3	9
2532 Universitetsbibliotekarar	0	0	0	0	0	0
2541 Siviløkonomer mv.	1 058	1	66	288	527	176
2542 Samfunnsvitere	8	0	0	0	7	1
2543 Historikere mv.	0	0	0	0	0	0
2544 Tolker, oversetter mv.	32	0	1	2	17	12
2545 Psykologer	69	0	0	1	17	51

2551 Forfattere ol.	11	0	1	1	6	3
2552 Billedkunstnere ol.	19	1	2	3	10	3
2553 Musikere mv. (klassisk)	9	1	1	1	2	4
2554 Koreografer/dansere	0	0	0	0	0	0
2555 Skuespillere/ regissører	5	0	0	0	2	3
2560 Prester ol.	5	0	0	0	2	3
3111 Bygningsingjører /-teknikere	7 199	3	329	3 636	3 146	85
3112 Elkraftingeniører/-teknikere	312	0	10	164	106	32
3113 Elektro/telekomm.ingeniører/-tekn.	697	0	28	450	171	48
3114 Maskiningeniører/-teknikere	623	1	155	145	241	81
3115 Kjemiingeniører/teknikere	129	0	107	4	8	10
3116 Olje-/bergverkingeniører/teknikere	277	2	15	20	23	217
3119 Andre ingeniører/ teknikere	1 058	1	212	397	316	132
3131 Filmfotografer/innspill.tekn.	31	1	1	2	15	12
3132,9 Kringkasting/telekom.operatør mv.	12	0	0	0	4	8
3141 Skipsmaskinister	34	0	2	8	3	21
3142 Dekksoffiserer/loser	799	6	3	17	10	763
3143 Flygere	4	0	0	2	0	2
3144 Flygeledere ol.	1	0	0	0	0	1
3151 Branninspektører	83	0	0	38	45	0
3152 Sikkerhetsinspektører	241	5	39	95	17	85
3211 Bioingeniører/ teknikere	49	0	20	4	8	17
3212 Agroteknikere	6	0	0	2	4	0
3213 Skogingeniører ol.	64	0	11	1	52	0
3221 Radiografer/audiografer	5	0	0	0	1	4
3222 Helse/miljøinspektører	4	0	1	0	1	2
3223 Kostholdskonsulenter	0	0	0	0	0	0
3224 Optikere	2	0	0	0	1	1
3225 Tannpleiere	3	0	0	0	2	1
3226 Fysio-/ergoterapeuter ol.	76	1	1	10	49	15
3227 Dyrepleiere	2	0	0	0	0	2
3228 Reseptarer	3	0	0	0	1	2
3229 Naturterapeuter	15	0	1	2	12	0
3232 Vernepleiere	6	0	0	0	2	4
3310 Grunnskolelærere	64	0	0	3	2	59
3320 Førskolelærere	63	0	3	7	30	23
3341 Yrkesfag/faglærere vg. skole	1	0	0	0	0	1
3349 Kjøreledere og annet undervisn.pers.	28	1	1	2	9	15
3411 Finansmeglere	159	0	0	7	136	16
3412 Forsikringskons.	97	0	3	20	24	50
3413 Eiendomsmeglere ol.	5 852	2	4	16	5 818	12
3414 Reisekonsulenter	49	0	3	12	17	17
3415,5224 Selger/salgskons.(engros)	2 196	25	841	548	350	432
3416 Innkjøpere	223	0	76	51	19	77
3417 Takstmenn ol.	665	0	0	45	604	16
3418 Kundebehandlere bank	274	1	8	7	42	216
3419 Reklamekonsulenter	563	6	94	51	211	201
3421 Handels-/ skipsmeglere	6	0	0	0	4	2
3422 Speditører ol.	118	3	34	15	29	37
3423 Vikarbyråkons.	1 126	0	0	0	1	1 125
3429 Andre forretningsmeglere	12	0	0	1	3	8
3431 Funksjonærer administrasjon	658	3	54	192	276	133
3432 Regnskapsførere	1 958	9	85	373	710	781
3433 Husøkonomer	40	0	1	1	35	3
3441-9 Lavere saksbeh. off.adm.	2 912	2	5	4	6	2 895
3451 Polititjenestemenn	48	0	1	7	6	34
3460 Sosionomer ol.	30	0	1	1	14	14
3471 Designere ol.	280	1	7	25	84	163
3472 Musikere (populærmusikk)	1	0	0	0	1	0
3473 Tryllekunstnere ol.	0	0	0	0	0	0
3474 Inspisienter mfl.	13	0	2	0	9	2
3475 Idrettsutøvere/-trenere	25	1	1	3	4	16
3480 Diakoner ol.	6	0	0	0	4	2
3491 Journalister ol.	148	1	5	29	65	48
3492 Programsekretærer/-medarbeidere	2	0	0	0	1	1
3493 Bibliotekarer	31	0	1	0	0	30
411-412,4222-3 Kontormedarbeidere ol.	18 140	135	1 662	5 352	3 820	7 171
4131-3 Lagermedarbeidere mv.	2 791	23	634	482	196	1 456
4141 Arkivmedarbeidere ol.	74	0	0	8	8	58
4142 Postbud/-sorterere	57	1	7	4	14	31
4211 Billettører	21	0	1	0	8	12
4212 Post-/bankkasserere	39	0	0	1	3	35
4213 Bingoverter ol.	10	0	0	0	9	1
4214-5 Inkassomedarbeidere	104	0	7	4	21	72
4221 Reisebyråmedarbeidere ol.	6	0	0	0	1	5
5111-3 Fly-/togvert, guider mv.	15	0	1	1	2	11
5121 Internatledere ol.	18	0	0	0	15	3
5122 Kokker	407	4	14	86	90	213
5123 Servitører ol.	347	1	8	21	164	153
5131 Barne-/ ungdomsarbeidere ol.	217	2	13	15	45	142
5132 Hjelpepleiere/omsorgsarbeidere	149	1	3	11	19	115
5133 Hjemmehjelpere	12	0	0	0	0	12
5134 Tannlegesekretærer	19	0	1	1	9	8
5135 Legesekretærer	128	1	2	2	37	86
5136 Dagammaer ol.	45	1	2	5	34	3
5137 Apotekteknikere	17	1	2	1	0	13

5139 Pleieassistenter/ambulansopers.	179	1	4	19	19	136
5141 Frisører ol.	136	4	7	24	60	41
5142 Begravelsesmedarbeidere ol.	0	0	0	0	0	0
5143 Slanke-/solstudioverter ol.	5	0	0	0	3	2
5149,5210 Andre tjenesteytende yrker	28	0	0	0	14	14
5161 Brannkonstabler ol.	18	0	0	11	2	5
5162 Fengselsbetjenter	5	0	0	0	0	5
5163 Vaktmestere ol.	4 806	6	66	187	4 487	60
5164 Vektene ol.	393	0	2	10	45	336
5169 Badevakter ol.	9	0	0	0	9	0
5221 Butikkmedarbeidere ol.	2 891	41	309	1 262	347	932
5222 Blomsterdekoratører	18	0	1	3	3	11
5223 Telefonselgere	601	0	10	10	79	502
5225 Intervjuere	47	0	0	0	0	47
6111,612-613 Bønder	516	53	41	109	280	33
6112 Gartneriarbeidere	40	1	2	10	22	5
6210 Skogsarbeidere ol.	65	2	6	44	11	2
6310 Fiskeoppdrettere ol.	39	0	3	30	3	3
6411-2 Fiskere	25	7	4	4	6	4
7110 Steinhoggere ol.	682	379	246	53	2	2
7121 Murere mv.	5 018	2	13	4 956	39	8
7122 Betong/grunnarbeidere bygg	2 586	4	266	2 292	19	5
7123 Jernbindere	569	0	25	541	3	0
7124 Forskalingsnekkere	3 305	0	33	3 248	18	6
7125,7421-2 Tømrere/snekkere	43 759	20	3 409	39 129	988	213
7126 Vei-/anleggsarbeidere	9 320	69	269	8 912	63	7
7127 Sprengningsarbeidere ol.	805	9	0	788	7	1
7128 Stillasbyggere	835	0	3	606	184	42
7129 Anleggsgartnere	209	4	6	131	65	3
7131 Taktekkere	969	0	17	950	1	1
7132 Isolatører ol.	342	1	1	334	2	4
7133 Glassarbeidere	767	0	226	535	2	4
7134 Rørleggere ol.	11 165	2	69	10 904	84	106
7141-3 Malere ol.	6 387	3	183	6 065	117	19
7144 Feiere	7	0	0	7	0	0
7211 Støpere	31	0	8	17	0	6
7212 Sveisere	1 694	4	1 163	278	29	220
7213 Blikkenslagere	2 388	1	215	2 150	18	4
7214 Platearbeidere	1 634	0	1 410	102	9	113
7215 Riggere/spleisere	48	0	0	27	11	10
7216 Dykkere	105	0	0	101	1	3
7217 Bilskadereparatører	12	0	5	0	3	4
7221 Smeder	20	0	19	1	0	0
7222 Låsesmeder ol.	32	0	2	26	0	4
7231 Bilmekanikere	263	15	38	132	42	36
7232 Flymekanikere ol.	0	0	0	0	0	0
7233 Anleggsmaskinmekanikere	550	42	32	384	73	19
7234 Motormekanikere	142	8	11	32	13	78
7235 Automatikkmechanikere	57	0	12	35	4	6
7236 Finmekanikere	53	0	6	40	1	6
7237 Industrimekanikere	1 020	25	731	97	41	126
7241 Elektrikere ol.	18 093	12	162	17 551	208	160
7242 Service-/telemontører	2 358	1	22	2 304	1	30
7243 Tavlemontører ol.	120	0	7	101	0	12
7244 Energimontører	320	0	1	295	8	16
7311 Instrumentmakere ol.	12	0	3	3	1	5
7312 Musikkinstrumentmakere ol.	0	0	0	0	0	0
7313 Gullsmeder ol.	11	1	6	1	1	2
732-733 Keramikere ol.	70	0	33	34	2	1
7341 Grafikere (førtrykk) ol.	36	0	5	2	7	22
7342 Fotografer	40	1	1	2	20	16
7350 Tekniske tegnere	983	0	129	122	621	111
7411 Slaktere, fiskehandlere ol.	7	0	0	0	2	5
7412 Bakere og konditorer	9	0	1	1	4	3
7413,9 Kvalitetsbedøm. mat, drikke mv.	1	0	1	0	0	0
7423-35 Skreddere mv.	15	0	1	3	6	5
7436 Møbeltapetsere ol.	10	0	0	3	3	4
7441-3 Skomakere, garvere mv.	0	0	0	0	0	0
7450 Laboranter	196	24	128	21	2	21
8111-2 Bergfagarbeidere ol.	460	360	77	23	0	0
8113-4,8151 Operatører olje/gassutvinning	166	0	4	62	2	98
8121 Operatører metallurgi	85	0	53	26	0	6
8122 Metallformere	19	0	9	2	1	7
8131-9 Operatører glassproduksjon ol.	684	0	631	47	0	6
8141 Operatører sagbruks-/trevareprod.	5 292	0	5 248	24	6	14
8142 Operatører treforedling	485	0	482	0	2	1
8143 Operatører spon-/fiberplateprod.	464	0	452	12	0	0
8159 Operatører kjemisk prosessindustri	518	0	378	5	9	126
8161 Energioperatører	14	3	0	6	4	1
8162 Operatører kjøle-/renseanlegg ol.	31	0	20	7	4	0
8211 Operatører metallvareprod.	1 635	0	1 604	7	2	22
8212 Verktøymakere ol.	41	0	32	3	3	3
8213 Operatører produksjon av maskiner	435	7	248	151	6	23
8214 Operatører betongproduksjon ol.	2 833	5	2 793	31	0	4
8221 Operatører hygiene/farmasiprod.	10	0	8	0	0	2
8222 Operatører sprengstoffprod ol.	2	0	1	0	0	1

8223 Operatører gummiproduksjon	12	0	4	3	0	5
8224 Operatører plastproduksjon ol.	434	0	418	11	0	5
8225 Operatører maling-/lakkproduksjon	263	0	261	1	0	1
8229 Operatører annen kjemisk prod.	52	0	49	1	0	2
8251 Operatører trykkeri	10	0	2	1	0	7
8252 Bokbindere	4	0	0	1	1	2
8253 Operatører kartonasje	19	0	19	0	0	0
8254 Fotolaboranter	27	0	0	0	0	27
8261-5,7-9 Industrisyere ol.	67	0	35	4	19	9
8266 Renserarbeidere ol.	19	0	1	4	5	9
8271 Fiskeforedlingsarbeidere	67	0	3	1	8	55
8272 Kjøttproduksjonsarbeidere	49	0	0	1	0	48
8273 Meieriprod.arbeidere	11	0	0	0	0	11
8274 Operatører korn-/kryddermølle	4	0	1	0	2	1
8275 Bakeriprod.arbeidere ol.	12	0	0	0	1	11
8276 Syltetøyprod.arbeidere mv.	7	0	0	1	3	3
8277 Bryggerarbeidere ol.	26	0	5	1	1	19
8279 Operatører annen næringsmiddelprod.	98	0	9	2	0	87
8281 Montører transportmiddelprod.	35	0	2	12	1	20
8282 Montører prod. elektronisk utstyr	138	0	8	51	1	78
8311 Lokomotivførere ol.	10	0	0	10	0	0
8312 Skiftekonduktører	6	0	6	0	0	0
8321 Drosje-/varebilførere	250	23	17	60	48	102
8322 Buss-/sporvognførere	20	0	1	5	5	9
8323 Lastebil-/vogntogførere	1 968	122	474	1 148	100	124
8331 Anleggsmaskinførere	13 121	835	499	11 678	96	13
8332 Kran og heisførere ol.	809	0	33	571	140	65
8333 Truckførere	309	0	237	12	0	60
8341 Dekksmannskap (skip)	354	0	2	105	11	236
8342 Maskinmannskap (skip)	77	0	0	3	0	74
9120-32 Renholdere ol.	3 555	34	316	688	1 486	1 031
9133 Kjøkkenassistenter	676	2	51	37	125	461
9141 Vinduspussere	6	0	0	1	1	4
9142 Bilklargjørere	34	0	8	3	9	14
9151 Bud ol.	78	0	2	4	16	56
9152 Vakter og dørvakter	81	0	3	2	58	18
9153 Automatfyllere/-tømmere ol.	4	0	0	2	0	2
9160 Renovasjonsarbeidere ol.	161	1	3	69	43	45
9210 Hjelpearbeidere primærnæring	28	0	0	12	11	5
9310 Hjelpearbeidere bygg/anlegg ol.	6 056	18	580	5 179	110	169
9320 Hjelpearbeidere industri	1 410	11	1 157	104	12	126
9330 Hjelpearbeidere lager ol.	486	2	14	82	45	343
O111-3 Militære yrker	55	0	3	17	5	30

De sist utgitte publikasjonene i serien Notater

- 2006/34 N. Hagesæther og L.-C. Zhang: Om arbeidsledighet i AKU og Arena. 19s.
- 2006/35 T. Hægeland, Lars J. Kirkebøen og Oddbjørn Raaum: Skoleresultater 2005. En kartlegging av karakterer fra grunnskoler og videregående skoler i Norge. 83s.
- 2006/36 S. Skaare: Undersøkelse om «Utbrenthet i enkelte yrker» 2005. Dokumentasjonsrapport. 68s.
- 2006/37 O.F. Vaage: Barn og unges idrettsdeltakelse og foreldres inntekt. Analyse med data fra Levekårsundersøkelsen 2004. 31s.
- 2006/38 A. Vedø og L. Solheim: En praktisk innføring i utvalgsplanlegging. 40s.
- 2006/39 H.C. Hougen: Samordnet levekårsundersøkelse 2005 - tverrsnittsundersøkelsen. Dokumentasjonsrapport. 156s.
- 2006/40 T. Nøtnæs, S. Bytingsvik og B. Hole: Resultater fra brukertesting av ssb.no. 34s.
- 2006/41 KOSTRA. Arbeidsgrupperapporter 2006. 169s.
- 2006/42 T. Gulbrandsen: Levekårsundersøkelse blant studenter. Dokumentasjonsrapport. 66s.
- 2006/43 A.-G. Jørstad: Overvåkingssystemet for bedrifter i Bof. 19s.
- 2006/44 M. Høstmark og B.O. Lagerstrøm: Undersøkelse om Arbeidsmiljø: Destruktiv atferd i arbeidslivet. Dokumentasjonsrapport. 43s.
- 2006/45 T.K. Schjerven og K.Å. Wass: Faglig modell og rammeverk i StatRes. 67s.
- 2006/47 K. Henriksen: Utvalgsplan til konsumprisindeksens nye matvareindeks - Basert på strekkodedata. 23s.
- 2006/48 A.B. Thorud, D. Rafat, S. Ferstad og E. Vinju: Tverrgående revisjon i KOSTRA - Bedring av påliteligheten i nøkkeltallene. 65s.
- 2006/49 T. Granseth: Grensehandel. En analyse av kvaliteten av data. 48s.
- 2006/50 E. Engeliën, H. Høie og M. Steinnes: Bygging i strandsona. Metode og resultater. 18s.
- 2006/51 A. Akselsen, K.I. Bøe og Ø. Sivertstøl: FD - Trygd. Dokumentasjonsrapport. Arbeidssøkere, 1.1.1992-30.4.2001. 75s.
- 2006/53 G. Claus: Inntekts- og formuesundersøkelsen for personlig næringsdrivende 2004. Dokumentasjon. 28s.
- 2006/52 L. Østby: Bruk av velferdsordninger blant nyankomne innvandrere fra de nye EØS-landene i 2005. 34s.
- 2006/54 J. Heldal: Logistisk regresjon - kurskompendium i byråskolens kurs SM507. 51s.
- 2006/55 L.H. Thingstad: Varehandelsstatistikk 2002 - omsetning etter varegruppe. 59s.
- 2006/56 H.Kull Brofoss og A. Barstad: Internasjonale erfaringer med områderettede tiltak i storbyer. En litteraturstudie. 101s.
- 2006/57 B. Bye og I. Ringdal: Disaggregering av helse-, omsorg- og utdanningstjenester i MSG6-modellen. 39s.
- 2006/59 Leiemarkedsundersøkelsen 2006. Dokumentasjonsrapport. 43s.
- 2006/60 J. Hamre og A. Vedø: Utvalgsundersøkelse om egenmeldt sykefravær. Dokumentasjon av utvalgsplanen, utvalget for 2006 og standardfeilberegninger. 50 s.
- 2006/61 E. C. Rauan: Undersøking om foreldrebetaling i barnehagar, august 2006. 45s.
- 2006/62 Indikatorer på kjemikalieområdet - Risiko for skade på helse og miljø grunnet bruk av kjemiske stoffer, fase 2. 100s.
- 2006/63. Lønnsstatistikk 2006. Etablering av populasjon og utvalg. Dokumentasjonsnotat. 51s.